

DIRVA

THE FIELD

Nr. 52

Liepos-July 9, 1959

Cleveland, Ohio

MASKVA NESIRYŽO GIRTIS OKUPUOTAIS KRAŠTAIS

Tą fabriką įsteigė Amerikos lietuviai, o jūs suėmėt ir sušaudėt, - paaiškinta Sovietų parodos aiškintojui

New Yorke atidarytoji sovietinė paroda beveik be išimties yra Rusijos paroda. Joje tik labai nežymiai prasitaria, kad Sovietija esanti "daugiatautinė valstybė". Tik žemėlapiuose ir negausiose statistikos diagramose paminimas ir "respublikų" (jų tarpe ir Lietuvos) vardas. Bet tai tokia menkutė parodos dalis, kad daugumo žiūrovų lieka nei nepastebėta.

Prie kalkurių liaudies meno gaminių yra pažymėta, kad tai iš Ukrainos ar kurio kito krašto. Bet Lietuvos vardas prie jokių eksponatų nepaminėtas. Žodžiu sakant, parodos rengėjai šį kartą nesiekė (ar net vengė) rodyti Lietuvą esant "toj pačioj kompanijoj". Ačiū jiems bent už tai!

Buvo iš anksto rašyta, kad siunčia iš Lietuvos gintaro, odos dirbinių ir tekstilės (Drobės, Kauno Audinių) gaminių. Gintaro yra. Nedaug, apie 20 įvairaus dydžio objektų. Didžiausi objektai - rašalinė ir dėžutė. Yra gana vidutiniškos kokybės dveji karoliai ir dvi stambokos apyrankės. Šalia jų keletas smulkesnių dalykėlių: sagučių, kandiklių... (Rudeninėse moterų ruošiamose parodose - bazaruose New Yorke prie 34-tos gatvės lietuvių skyriuje gintarų esti be ne idomėsnių). Nėra jokio parašo, ne tikrai iš kur tie dalykai, bet ir kas jie tokie. Amerikoj daugelis gintaro nepažįsta. Viena moteris klausia savo palydovo, kas čia yra. Tas trauko pečiais. Iš šalies pasakius, jog tai yra amber, abu klausia: - O kas tai? Jiems net ir angliškas gintaro pavadinimas negirdėtas, ir be paaiškinimo vistiek nežino, kas

AR LIETUVIAI DARĖ TOKIŲ ŽYGIŲ GAUTI PARAMOS?

Generalinis V. Vokietijos Raudonojo Kryžiaus sekretorius Dr. Schloegel Bonnoje, savo atoskaitiniame pranešime nurodė, kad nuo 1946 metų užsienio aukos V. Vokietijos R. K. sudarė 146 milijonus markių.

Moralinė pretenzija į šių aukų dalį priklausytų ir tremtinių-svetimšalių organizacijoms. Neteko tačiau girdėti, kad išskyrus vengrų bei latvių, Vokietijos R. K. būtų kitas tremtinių organizacijas sušelpęs.

tas gintaras ir iš ko jis "padarytas".

Iš odos dirbinių keliolika albumų, bet visi greičiausia iš Estijos.

Tekstilės skyriuje irgi nėra jokių užrašų. Netoliese pasitaisęs vadovas sakosi galįs iš sąrašų pasakyti, kokio fabriko kataras audeklas austas. Paklaustas, ar yra iš Drobės, gyvai atsako, kad tikrai yra. Jis žinąs tą fabriką, jis esąs Estijoje... Suabejojus dėl geografijos, skuba dar kartą tikinti, kad Drobės gaminių čia yra. Bet, vietoj ieškojės tarp pakabintų ar padėtų audeklų, kiša savo švarko skverną ir tvirtina, kad štai kaip tik jis pats dėvįs Drobės medžiagos kostiumą!

Klausiu, ar nėra parodos palydovų tarpe ko nors iš Drobės. Ne, sako, nėra. Ir sako tokiu tonu, jog atrodo, - kaip galėjai tokios nesąmonės ir paklausti...
- O katrie čia audeklai iš Kauno Audinių?

Aiškintojas atrodo kiek nustebęs, nebebando rodytis žinąs, kas tas Kaunas ir kur tas fabrikas, bet visgi pataiko pasakyti, jog tai turėtų būti šilkiniai dalykai, tik jie turbūt nepatekė į parodą. Esą, atvežta labai daug medžiagų, bet tik dalis jų čia tilpo... Bet Drobė, esą, tikrai čia yra, ir jie tikrai labai gerus dalykus audžia.

- Jie visada gerai audė...
- Jūs žinot tą fabriką?
- Jį įsteigė amerikiečiai lietuviai. Jūsų "tovariščiai" juos suėmė ir nužudė, o fabriką pasiėmė - begija jiems dabar ausi...

Aplinkui buvęs būrys jau nuo pat šio pasikalbėjimo pradžios žiūri susidomėję. Po paskutinės reveliacijos, atrodo, jau kiekvienas norėtų ką pasakyti, bet prie aiškintojo prieina kitas pareigūnas, kažko klausia, ir mūsiškis labai laimingas, naudojasi proga atsiprašyti ir skubiai pasitraukti. Žiūrovai dalinasi ironiškais pastabomis apie pabėgimą...

Ant vienos sienos lietuviški audiniai, spalvuoti diminiai užtiesalai. Bet jie ne eksponatai. Tai tik sienos papuošimai. Ant jų užkabintos įvairios spalvotos fotografijos - uzbekų šokėjai ir kitoki. Pačiam šone žemiau viena fotografija ir iš Lietuvos. Neva gegužinė prie upės, Jaunimo būrelis, tautiniais kostiumais, vienas lumzdeliu groja... Rodos prieš porą metų ta spalvota fotografija buvo švityry spausdinta. Pakabinta žemiau, šešėlyje, vargu kas ją matys.

Vienam užkampėly skulptūra, merginos galva. Parašas sako, kad skulptoriaus pavardė Mikėnas. Gimęs 1901 metais. Skulptoriaus dukters Ritos galva. Skulptoriaus tautybės nėra.

Rusiškų knygų daugybė yra ir lietuviškos kelios. Vilniaus albumas, pora tomų liaudies meno (architektūra, audiniai), Žmuidzinaičiaus monografija... Tik lietuviai supras, kad tai jų kalba išleistas knygos. Lašas rusiškų knygų jūroj.

Naujų statybų vaizdų tarpe yra Talinas, Minskas. Nei Vilniaus nei Kauno. Inturisto maršruto diagramon įtraukta Ryga. Vilniaus nėra.

Muzikos instrumentų ir televizijos - radijo skyrių estų darbo fortepionas, latvių darbo radijo imtuvai (Latvija ir Festivalis), o iš Lietuvos ir ten nieko nerodo. Vėl pagalvoji: ir gerai! Juo mažiau Lietuvos vardas čia minimas, juo geriau.

Bendras išpūdis - prikrauta daug ir tirštakai, nors išdėstyta gana gambiai, vietomis netgi labai išradinčiai.

Iš sputnikų, atominio ledlaužio modelių, į visokias elektrochemines ir kitokias ne specialistui nesuprantamas mašinas žiūrovų masė žiūri abejingai. Į vadinamas "buitines gėrybes" skeptiškai. O į automobilius - tiesiog ironiškai.

Rusūs aiškintojus remia prie sienos klausinėtojai. Ypač jaunimas jiems pavojingas. Klausia dalykų, nuo kurių aiškinimo kairie ginasi tik pasiteisinimu, kad anglų kalbos negana moką, todėl sunku esą išaiškinti... Jaunuoliai juos ypač terorizuoja Pasternaku. Kodėl neišleidot? Kodėl neskaitėt? Iš kur žinot, kad tas veiklas blogas? O kas blogo, jei ir netikusių knygų kas įsigeldęs paskaitytų? Ar nenorėtumėt parsivežti tą knygą iš čia? Iš kur žinot, kad oficiali nuomonė apie Pasternaką nepasikeis? Argi nepasikeitė nuomonė net apie patį Staliną?...

New Yorke laikraščiai irgi pilni gana skeptiškų pastabų apie parodą. Bene geriausiai nusisekusios šios: "Daugelis rusų labai norėtų atvykti New Yorkan ir pamatyti, kaip gerai jie gyvena..." ir "Už vieną dolerį čia galima pamatyti tiek pat, kaip pačioj Sovietų Rusijoje? Ką jūs! Daug daugiau! Aš Sovietų Rusijoje gyvenau dvejus metus ir nieko nemačiau!"

Į Pietų Amerikos kraštus išvykusios rinktinės žaidėjai ir vadovas. Iš kairės į dešinę klūpi: R. Dirvonis, A. Švelnys, R. Valaitis, W. Kamarauskas, D. Grabauskas. Stovi: A. Varnas, A. Šimkus, A. Radvilas, J. Skaisgiris, K. Germanas ir rinktinės vadovas bei treneris V. Grybauskas.

V. Noreikos nuotrauka

MES TIKIME SUARTINTI LIETUVIUS, RASTI NAUJŲ DRAUGŲ...

**P. Petrutis, V. Adamkavičius ir V. Grybauskas
atsako į mūsų bendradarbio klausimus**

Pietų Amerikon išvykos organizatoriai - P. Petrutis ir V. Adamkavičius sako --

- Nuo kada pradėjote organizuoti šią išvyką?

- Neoficialus organizacinis darbas buvo pradėtas nuo 1957 m. Europos krepšinio nugalėtojo pagerbimo. Tai buvo, daugumo, nuomonių pasikeitimas laiškais su P. Amerikos lietuviais ir to išvadoje pradėjo ryškėti šios išvykos kontūrai. Oficialiai darbas buvo pradėtas nuo pereinčių metų gruodžio mėnesio.

- Kokios sunkiausios ir ryškiausios kliūtys reikėjo nugalėti šį darbą dirbant?

- Visų pirma - pinigų trūkumą. Antras, gal būtų dar skaudesnis reikalas t.y. visiškai lietuvių visuomenės, su mažomis išimtimis, abojumas. Iš plačiosios tūkstantinės lietuvių visuomenės, radome gal šimtą asmenų, kurie nuoširdžiai ir skubiai mus parėmė. Paskendimas kasdieninėse smulkmenose, kratymasis bet koki organizacinio darbo bei atsakomybės labai neigiamai atsiliepė į mūsų idėjos realizavimą.

- Kiek lėšų turite ir kiek dar trūksta?

- Apie 6000 dol. jau turime. Pažadėta dar vienas. Trūksta dviejų. Skaudžiausias smūgis - Amerikos Lietuvių Tarybos (ALT-o. Pr. M.) atsisakymas šią išvyką paremti. Čia ALT-o balsai suskilo... Visuomenė, manome, į tai reaguos.

- Kas duosniausi - jei galima žinoti.

- Galima pasidžiaugti, kad vienas asmuo aukojo 4/5 ir liūdėti, kad likusieji nepajėgė sudėti 1/5.

- Kaip reikia tiksliai suprasti žinias, esą Jūs gaunate iš Chi-

cagos miesto burmistro įgaliojimus kviešti P. Amerikos sportininkus į Pan Amerikos žaidynes?

- Teisingai. Konsulo dr. P. Daudžvardžio dėka ir pastangomis tokius įgaliojimus gauname. Šį kvietimą, tačiau, turime suprasti daugiau kaip mandagumo gestą P. Amerikos vyriausybės iš Chicagos burmistro.

- Koks Jūsų vaidmuo šioje išvykoje? Kompetencija? Ar judu esate atsakingi tik už reprezentaciją.

- Esame atsakingi už išvykos įvykdymą. Mūsų vaidmuo ir kompetencija yra grynai ryšių užmezgimas, suartinimas lietuvių bendruomenių, lietuviško jaunimo ir noras surasti bičiulių Lietuvos reikalui svetimačiuose.

- Jūsų viltys? Ar tikite, kad Jūsų norai išsipildys?

- Viliamės ir tikime, kad pasistatytus tikslus įgyvendinsime. Nebūtume tikėję, nebūtume šio darbo ir pradėję.

- Ar visos galimybės, Jūsų manymu, buvo išnaudotos šią išvyką organizuojant?

- Darėme, kas mums išrodė geriausia, ir naudojome tai, ką matėme esant mums naudingiausia. O sunku būtų išnaudoti visas ir visas galimybes ir ypač prie šių sąlygų.

(Nukelta į 4 psl.)

Vilniuje veikia tik 7 bažnyčios

Iš 32 katalikų bažnyčių Vilniuje, dabar veikia tik 7: Aušros Vartų, Šv. Onos, Šv. Petro ir Povilo, Šv. Mikalojaus, Šv. Jėzaus Širdies, Šv. Baltramiejaus ir Dominikonų. Kitos bažnyčios paverstos muziejais, kino salėmis ir sandėliais.

Buvo suprojektuota Aušros Vartų gatvę praplėsti. Tame projekte ir Aušros Vartai turėjo būti nugriauti, bet šis projektas, kol kas, dar atidėtas.

K.

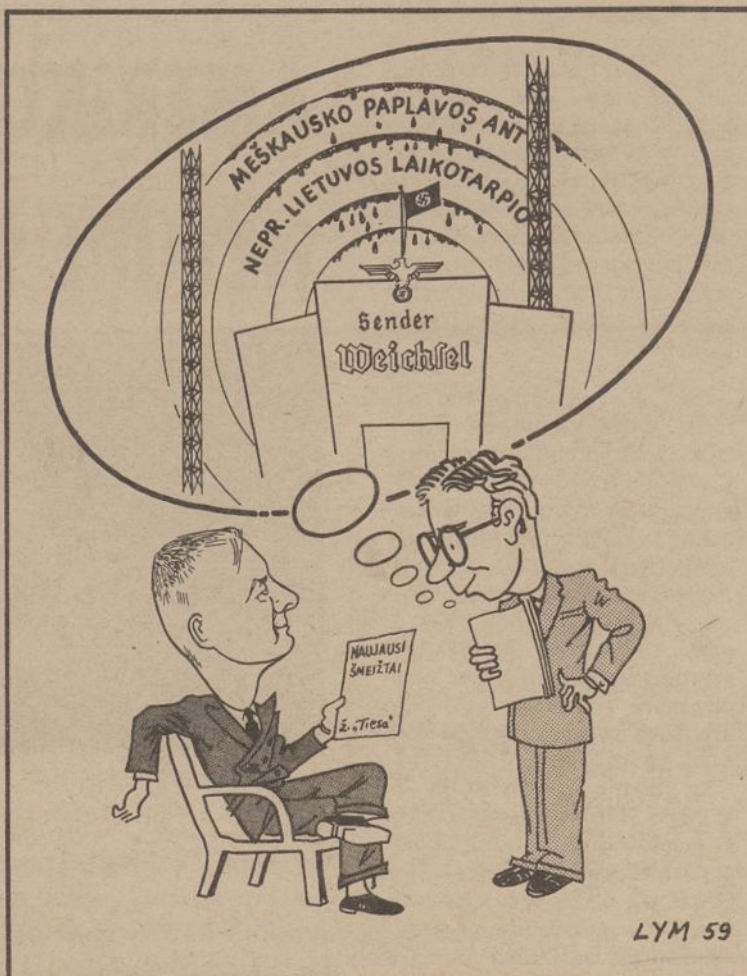
* AUSTRIJOS kancleriui J. Raab nepavyko per 8 savaites susitarti su socialistais dėl naujos koalitinės vyriausybės sudarymo. Julius Raab vadovavo Austrijos vyriausybės nuo 1953 m. Paskutinius rinkimus gegužės 10 d. jo partija laimėjo vieno mandato persvara, ir derybose socialistai reikalavo nacionalizuotos pramonės ir užsienių reikalų ministerijų, su kuo Raabo partija nesutiko.

* IZRAELIO vyriausybės krizė atsistatydinus 4 partijų koaliciniam kabinetui, kilus nesutarimui dėl ginklų pardavimo Vak. Vokietijai, nenumatoma greitai išspręsti.

* VAKARŲ Vokietija yra pasirošusi pirkti ginklus iš arabų kraštų, jei su Izraeliu nesutars. Vienintelis arabų kraštas, kuris galėtų Vokietijai parduoti ginklų, yra Egiptas. Ligšiol Vak. Vokietija ginklus gaudavo iš JAV, Britanijos, Belgijos, Prancūzijos ir Italijos. Neseniai buvo pasirašyta sutartis su Turkija, siekianti 100 mil. dol.

KAIRĖJE: Praėjusį šeštadienį ir sekmadienį, liepos 4 - 5 d., Clevelande vyko sporto žaidynės dėl 1959 m. titulų. Iš JAV ir Kanados buvo suvažiavę apie 300 sportuojančio jaunimo. Nuotraukoj varžybų atidarymas, juos priesaikai atvedus vyr. žaidynių teisėjui Jaunučiui Nasvyčiui.

Dirvos nuotrauka

LYM 59

- Tikroji spaudos laisvė buvo tik Weichsely...

- Niekus kalbi, Tamstyte! Tikroji spaudos laisvė tik mano "Vienybėje". Kaip matai aš net bolševikinę "Tiesą" ištiesai persispaudinu.

DIRVA ★★ ★ THE FIELD

Published semi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Ass'n. VILTIS, Inc. (Non-profit), 6907 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.

Telephone: HEnderson 1-6344.

Issued in Cleveland every Monday and Thursday.

Editor-in-Chief: Balys Gaidžiūnas.

Second Class Mail Privileges Authorized at Cleveland, Ohio.

Subscription per year in advance: \$8.00. Established in 1915.

Single copy — 10 cents.

Redaktoriai: Vyt. Gedgaudas ir J. P. Palukaitis.

REDAKCIJINĖ KOLEGIJA:

P. Bastys (Toronto), E. Čekienė (Woodhaven), R. Mieželis (Chicago), J. Paplėnas (Chicago), V. Rastenis (Brooklyn) ir St. Santvaras (So. Boston).

Septyniasdešimt šešeri metai Jonui Kasmauskui

Amerikos Lietuvių vyresniosios kartos veikėjas Jonas Kasmauskas neseniai sulaukė 76 metų amžiaus. Ir mūsų dienom, kada medicinos mokslas įveikė visą eilę sunkių ligų, kada žmogaus amžių gerokai prailgino, tokia suaktis vistik yra įspūdinga.

Tikrai malonu tarti, kad pats suaktuvininkas, savo asmeninę šventę šventė gera nuotaika, buvo kupinas gyvumo ir jam įgimto žemaitiško sąmojaus. Visa tai rodo, kaip jis pats prisitarė, kad "gamtą iš jo dar neatėmė visų gėrybių, kurias prieš 76 metų vienam naujagimiui ji buvo padovanojusi".

ALT Sąjungos Bostono skyriaus valdyba, sumanijai ir gražiai pirmininkaujama Just. Vaičiūčio, savo garbės pirmininkui Jonui Kasmauskui birželio 27 d. vakare Tautinės Sąjungos namuose, surengė gimtadienio ir vardadienio vaišes. Stalo gėrybėmis ir papuošimu, kaip vyr. šeimininkai, rūpinosi Ona Vilėniškienė ir dail. Vikt. Andriušis. Pobūviui gražiai vadovavo skyriaus vicepirmininkas inž. J. Dačys.

Sukaktuvininko Jono Kasmausko pasveikinti ir pagerbti susirinko gausūs būrys skyriaus narių, nemaža jo įmonės - Boston Instruments, Inc. bendradarbių ir eilė jo asmeninių draugų bei gerbėjų. Visi sveikintojai Jonui Kasmauskui linkėjo sveikatos, stiprybės ir gausių darbų savo tautai. Tų darbų jis jau didelę apimtį nudirbo, tai iš tikro būtų gera, kad šimtais atvejų jo rodytas pavyzdys dar ilgai būtų gyvas ir užkrečiantis.

Bene taikliausiai tą vakarą Joną Kasmauską aptarė dail. Viktoras Andriušis. Sveikindamas suaktuvininką savo vardu J. Kasmauską jis pavadino Tėvu. Tą žodį rašau didžiąja raide, nes manau, kad taip norėjo dail. V. Andriušis, taip ir daugelis mūsų galvojam, kurie arčiau Joną Kasmauską pažįstam. Tėvas jis yra ne dėl to, kad jau turi 76 metus amžiaus, bet todėl, kad jis yra kilnus žmogus, taurus patriotas, niekad nestokojęs broliško jausmo savo broliui lietuviui.

Bet ... sveikinimai sveikinimais, linkėjimai linkėjimais, o Tėvo žodžius nors vienas kitas plačioj Amerikoje turėtumėm išgirsti. Kiek sykių aš Joną Kasmauską kalbantį girdėjau, tiek sykių, nors vis kitais žodžiais, jis beveik tą patį kartojė: "Pavojų mūsų tautai tiek daug, o mūsų tiek mažai. Atsakykim tarpusavę nesantaiką, ugdykim broliškus jausmus, vienybė nėra nerealaus gaivalas".

Ir dabar, birželio 27 d. jis kalbėjo: "Iš tikro, tautiečiai, argi gamtos vėjai iš mūsų pakaušų jau visą išmintį išpūtė? Niekas jau ne tik partija su partija, bet ir tos pačios partijos veikėjai piamasi savo tarpe. Tai sėkla, kurią priešas beria į mūsų širdis. Bet tai ne sėkla, o nuodai. Aš galvoju, kad maskviniai bolševikai, kurie atėjo lietuvių tautą pavergti ir naikinti matydami, kaip mes šokam jų grojamą kazoką, tik delnus trina iš džiaugsmo"...

Dukart savaitinis, leidžiamas VILTIES. Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Dijos (Inkorp. ne pelnui), 6907 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.

Telefonas: HEnderson 1-6344.

Išleista Clevelande pirmadieniais ir ketvirtadieniais.

Vyr. redaktorius: Balys Gaidžiūnas.

Antros klasės siuntos privilegija suteikta Clevelande, Ohio.

Prenumerata metams, iš anksto mokant \$8.00. Isteigtas 1915 metais.

Atsk. Nr. kaina 10 centų.

Neapgalvotas H. Blazo pageidavimas

Ryšium su Tiesoj, Vienybės ir Naujienose spausdintomis ištraukomis iš mano kvotos Maskvos kalėjimuose, H. Blazas paskelbė sugestiją, kad ji liečiančios ištraukos būtų atšauktos. Esą:

"Su V. Rasteniu paskutinį kartą prieš karą Lietuvoje buvau susitikęs ir kalbėjau 1937 metų pradžioje, po to nei su juo susitikti nei kalbėti neturėjau nei reikalo, nei noro. Tad visas V. Rastenio parodymas bolševikams apie mane nuo pradžios iki galo yra iš piršto išlaužtas. Nesistebiu, kad bolševikai jį vertė ar skatino daryti prieš mane parodymus, kurių jiems reikėjo su manimi atsiskaityti, tačiau dabar, kai V. Rastenis yra laisvam krašte, padarumas reikalautų, kad jis tai pripažintų ir atšauktų".

Atrodo, kad H. Blazui reikia priminti dalyką, kurį jis, kaip priešbolševikinis veikėjas, ir pats turėtų suprasti. Būtent: bolševikinių kvotų duomenims už bolševikijos sienų yra vienišė priderama eiga — visiškai ignoravimas, nepaisant ar ten yra ar nėra bent kiek tiesos. Paskirų dalykų atšaukinėjimas tik sudarytų įspūdį, jog toms kvotoms pripažįstama teisinė reikšmė, arba jos laikomos dėmesio vertais istorijos šaltiniais.

Kad bolševikų partijos organas tokioms kvotoms skiria reikšmę ir jas savais sumetimais paskelbia, tai yra jų reikalas. Mūsų visuomenėje tokį dalyką, net su "prieskonias", skleidžiu ne aš, o Vienybės ir Naujienų redaktoriai. Šiuo atveju jie pavartojo permažai sveiko

mas Dirvos skilčių pločiui.

Prisilaikydami šių pageidavimų, sutauptysite brangų mums laiką. Redakcija

proto ir per daug piktos valios. Tad tik jų reikalas yra atšaukinėjimais ar atsiprašinėjimais ir išvalgyti tą košę, kurios jie šiuo būdu apščiai prisivirė.

Žinoma, galėčiau H. Blazui aiškinti, kodėl bei dėl kokių aplinkybių anuometariausi esant galima jį minėti kvotoje, ir kodėl būtent taip, o ne kitaip minėti. Bet ką tik minėtis sumetimais tokį aiškinimą laikau nereikalingą — na, ir pačiam H. Blazui vargu ar pageidaujama.

Savo dabartiniam pareiškime H. Blazas net dviem atvejais per aukštai keliasi. Viena — išdidžiai pareiškdamas, kad nuo 1937 metų pavasario **i k i k a r o** neturėjęs nei reikalo, nei noro su manimi kalbėtis.

Atvirai kalbant, neatsimenu koks ten buvo mums reikalas kalbėtis ir 1937 metų pavasarį, ir neatsimenu, kad būčiau kada ieškojęs pasimatymų su H. Blazu. Tačiau labai gerai atsimeinu, kaip sunku buvo nuo jo atsikabinti kai vieną vakarą jis, neblaivioj anų savo dienų valandoj, Kauno Laisvės alėjoj ir Pieno bare prikibęs dėstė man apie "sąbotažą cenzūroje"... Tiesa, tai buvo jau karui prasidėjus, 1940 m. pavasarį.

Antras H. Blazo per aukštai pasikėlimas yra jo aliuizija, esą bolševikai siekė su juo **a t s i s k a i t y t i**, todėl galėję ir mane verstį duoti jiems tam reikalingos medžiagos.

Ne. Bolševikai, bent man, neparodė jokio ypatingesnio susidomėjimo H. Blazo asmenybe. Be to, juk tuo metu, kai aš buvau kvočiamas Maskvos kalėjimuose, H. Blazo santykiai su bolševikais — kaip jis pats dabar per Naujienas praneša — jau buvo sutvarkyti. Jam jau buvo duota tarnyba (ar gi ne agitpropu sukurtoji šluotoj?) ir jis ten kukliai darbavosi (argi ne po H. Beržary kščio slapyvar-

džiū?) iki pat bolševikų pabėgimo iš Lietuvos.

Iš to, ką buvau matęs ir girdėjęs dar prieš mano suėmimą, buvau tikras, kad H. Blazo paminėjimas kvotoj neturėtų jam pakenkti (o jei ir sulaikytų nuo kopimo į viršūnes paskui kolegą Paleckį, tai tiek to!). Pasirodo, kad iš tiesų mano parodymai jam karjeroj nei kiek nepakankė. Nei Blazo kraujas, nei jo ašaros nekrinta prakeikimu ant mano galvos... Todėl nėra čia ko nei jam jaudintis, nei man daugiau popierio dėl jo begadinti.

V. Rastenis

SPAUDA

ŠŪVIS Į KITĄ PUŠĘ...

"Laisvoji Lietuva", norėdama padaryti "aukštą politiką", parašė, kad, girdi, "Dirvoje" buvo atspausiti vieno poeto, grįžusio iš Sibiro "prisipažinimai". Esą, neatsirandę tada nė vieno, kurie jį užtartų. O dabar dėl V. Rastenio neriamasi iš kailio.

Mes patartume "Laisvosios Lietuvos" redaktoriui dar kartą perskaityti to poetarimą prisipažinimą ir rasti nors vieną vietą, kur mes jį pakalintom. Taip pat patartume apgalvoti ir visas aplinkybes, kaip reikia elgtis su ten likusiais. Tada gal įsitikins, kad tas tariamas "šūvis" į mus, eina į patį "Laisvosios Lietuvos" redaktorių. Daugeliu atvejų, o šiuo ypatingai, nieko negali padėti "Laisvosios Lietuvos" redaktoriaus praktikuojamas isteriškas riksmas.

TEBESKALDO TĄ PATĮ PLAUKĄ

K. Mockus iš Bostono, dažnas "visuomenės balso" reikšėjas Drauge, birželio 25 d. vėl nagrinėja "kalbėjimo Lietuvos vardu" problemą.

Pats pripažinęs, jog "per daug ginčijamasi grynai akademinio pobūdžio klausimais, kai iš tikrųjų reikia veikti", vėl leidžiasi į smulkmenišką seniai iš visų pusų kalbėtų - perkalbėtų dalykų knibinėjimą, berods, nei nebandydamas ką nors kita veikti.

Į to knibinėjimo pabaigą paaiškėjo, kad šį kartą K. Mockui labiausiai rūpi nusukti kalbą į šalį nuo politinės vadovybės rinkimų.

Kalbėdamas matyt, rinkimų bijančių demokratų vardu, klausimo nagrinėtojas griebiasi pavyzdžio, kad New Yorke veikiąs Lietuvos Laisvės Komitetas esąs negi rinktas. Taip, tikrai, jis ne rinktas, o pasirinktas... Jeigu tai gerai ir patenkinama, tai kurių galų verksnoti, kad nėra kas Lietuvos vardu kalba? Tegu tik kalba! Argi kas kliudo? O jeigu negerai, tai negerai tada ir kiti nerinkti organai. Negerai tada ir Vlikas, ir LNT, ir ALT... Negerai ir PLB, nes ir ten, jeigu organai ir rinkti, tai rinkti ne politinei akcijai...

O iš tikrųjų, argi tie visi "negerai" nėra kaip tik ginčeliai apie "akademinio" pobūdžio klausimus, arba net ir ne klausimus, o tik apie biurokratišką formalistiką?

Iš vienos pusės K. Mockus teisingai primena, kad kiekvienas lietuvis yra (tiksliau būtų, pasakius "turėtų būti") Lietuvos reikalų reprezentantas". O iš kitos vėl grįžta prie seno ginčijimo, esą Lietuvos politinei valiai reikšti Vliko kelias visų geriausias (kur "kiekvienas lietuvis" neturi žodžio). Ir baigia siūlymu skaityti iš Vliko išstojusių grupių memorandumus, įteiktus išstojimo metu. Išvada tikrai netikėta po nusiskundimo, kad "ginčijamasi grynai akademiniais (suprask, nesvarbiais) klausimais, kai iš tikrųjų reikia veikti"...

DAR DĖL AUKŲ RINKIMO MONOPOLIO

Gegužės 20 d. "Naujienos", rašydamos apie J. J. Bachuno "melagystes ir falsifikacijas" Dirvos straipsniuose, mėgina įrodyti, kad tik ALT turi Lietuvos laisvinimo reikalams surenkamų aukų gavimo monopolį, nes su tuo, esą, sutikusi ir tautininkų srovė, kuri sudaro ALT ir yra balsavusi už šios rūšies atitinkamą rezoliuciją. Išvada ta, kad visų Amerikos lietuvių... moralinė pareiga esanti visas lėšas, surinktas Lietuvos vadavimo reikalams, persiųsti tik ALT išdui. Taigi, kas taip nedaro, elgiasi "separatiškai".

J. J. Bachunas savo straipsniuose Dirvoje gana plačiai išaiškino visas to reikalo aplinkybes ir nurodė, kad ALT tokio monopolio neturi: ji neturi nei moralinės, nei formalinės teisės tokio monopolio norėti. Bachunas visai nelieta klausimu, kam surinktas lėšas turi persiųsti ALT skyriai. Bet be ALT skyrių lietuvių kolonijose yra kitų organizacijų ir sambūrių, kurie lygiai turi teisę minėti Vasario 16 ir rinkti aukas Lietuvos laisvinimo reikalams. Los Angeles mieste gi Vasario 16 minėjimą rengė Lietuvos Nepriklausomybės Tautos Atstovybė (LNT). Kaip gerai žinoma, LNT sudarančios grupės nė viena neįeina ir nėra atstovaujama ALT vadovybėje, retai kur jų padaliniai įeina ir į ALT vietinius skyrius, tad būtų nesamoni norėti, kad surenkamas aukas LNT padaliniai pervestų ALTai, kuri vėliau juos naudotų savo reikalams ar skirtų Vlikui, į kurį nė viena LNT grupė taip pat neįeina.

Kai "Naujienos" pradėjo LNT veiklą vadinti "separatine" ir kitokiais varda, J. J. Bachunas visai teisingai pastebėjo, kad čia nėra ir negali būti jokios "separacijos", o tik lygiai tokia pati teisė, kokia nori naudotis ALT ar Vlikas. LNT akimis žiūrint, čia ALT ir Vlikas veikia irgi separatiškai, nes nesijungia į bendrą veiklą ir nestoja į LNT...

ALT seniau visą laiką lėšas Vlikui perdavinėjo urmu. Jaudabar priverstas pradeda jas skirti tik "už realų ir Lietuvai naudingą darbą", tai mes kiti dar turime pagrindo abejoti dėl tų darbų realumo ir naudingumo. Antra vertus, su tais vlikiniais prašymais ir jų argumentais mes nebuvom supažindinti.

Tad ALT sekretoriaus "Naujienos" tegu nekalba apie Bachuno "melagystes", o pirmiau tegu atitaiso savo šmeižtus apie LNT ir ją sudarančias grupes.

B.K.S., Los Angeles

GERĄ KARIKATŪRĄ IDEJOT

Gerą paskutiniųjų Vienybės "darbų" karikatūrą idėję į Dirvą. Tik gal pačiam redaktoriui kiek per daug plaukų papaišėt.

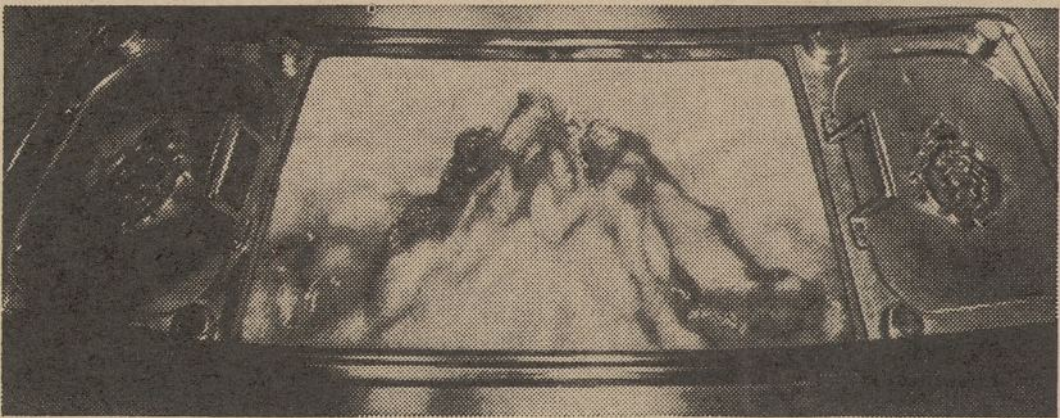
Daugelis Bostoniškų yra pasipiktinę tokia Vienybės užimta linija. Aš pats parašiau laišką, prašydamas daugiau Vienybės nesiuntinėti.

A. Bačiulis, So. Boston

Dirvos skaitytojas A. Matjoška, iš Dorchesterio, Mass., rašo: "Nepaprastai patenkintas Dirvos pažanga bei spausdinimo technika. Nepamiršau dar ir skaitytojų vajuos, gal jų pajūriais pasiseks surasti."

Vykdom naujų skaitytojų telkimo vaju. Ateikit mums į talką. Užsakykit savo pažįstamiems kurie iki šiol dar Dirvos neskaito.

KADANGI STROH'S YRA UGNIM VERDAMAS, TAI JOKS KITAS AMERIKOJE ALUS NETURI STROH'S SKONIO

Jums patiks

Stroh's

jis šviesesnis!

Virimas, kurį jūs matote viršų vykstant virimo katile, yra gaunamas iš atviros ugnies, katilo apačioje. Šis didelis karštis duoda geriausią skonį iš geriausių mišinių... padaro Stroh's lengvesnį ir švelnesnį. Naudokitės gaivinančiu skirtumu Amerikos vieninteliu ugnim-verdamu alumi šiandien!

The Stroh Brewery Company, Detroit 26, Michigan

DABAR VIETINĖMIS KAINOMIS

I. J. SAMAS JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai. Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairūs dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre
Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

KALBININKO DR. PRANO SKARDŽIAUS SUKAKTIS

Šiame krašte mes turim savo laisvą spaudą, turim apstą organizacijų, tačiau eilė minėtųjų įvykių praprunka nepaminėti. Kad ir labai nenorėtum, kartais susidaro išpūdis, jog ir mes patys ne tie patys žmonės, ir mūsų darbai čia neturi to svorio, kurį turėtų gimtoji šaly. Atseit, gyvenam ne savo kieme. Bet nežiūrint, kad mūsų dienos bėga zigzagais, kad ne kartą mes pasimetam savo tarpe, kad mieliau pasišeimežiam, negu broliškai pasikalbam, vis dėlto, nors ir pavėluotai, vieną kitą mūsų gyvenimo įvykių reikia atkasti ir prisiminti.

Štai, nepaminėta praspuko ir prof. dr. Prano Skardžiaus 60 metų sukaktis. Lietuvoj ta proga jį būtų pagerbęs Universitetas, būtų pagerbusi visuomenė ir spauda, o čia nesu pastebėjęs, kad tą mūsų žymaus kalbininko sukaktį būtų prisiminęs nors vienas liet. laikraštis. Šių eilučių rašytojas taip pat vėlokai tą įvykį neša į viešumą, bet ištikro, kaip tas pasenęs anekdotas sako, gal geriau vėliau, negu niekad...

Norėdamas būti tikslingesnis, sukakties minėjimo reikalu kreipiausi į patį dr. Praną Skardžių. Gerokai patylėjęs, jis man taip atsakė: "Aš nelabai noriu garsintis su savo sukaktimis, nes tai šiuo metu ir svečioj šaly nesudaro didelio malonumo, ypač kada jauties nemaža

laiko praleidęs visai beprasmiškai... Markatna ir griaudu. Bet... dievai nemato — parašyk ką nors apie mane, bet kiek trumpiau ir neperdaug storai į vilnas vyniodamas"...

Aš jau ilgoką laiką pažįstu kalbininką dr. Pr. Skardžių. Tiesa, neturėjau laimės būti jo studentu, bet netiesiogiai liet. kalbos mokiausi iš jo gausių raštų. Be to, buvau jo artimas bendradarbis, kai buvo svarstomi mūsų teatrinių kalbos reikalai. Tad vilnų atsirastų. Ir būtų kas į jas vinyti, bet sukaktuvininko valios šiuo atveju gal nedera nepaisyti. Tad perbėgsiu jo gyvenimą trumpais sakinieliais, kaip jis pats to pageidavo.

Dr. Pranas Skardžius gimė 1899 m. kovo 26 d. Suvačiuje, Panevėžio (prieš I Pasaulio karą Ukmergės) apskrityje. Tėvų planuose buvo numatyta Praną leisti į mokslus, bet karo nešamos nelaimės gerokai tuos planus sujaukė — Panevėžio gimnaziją jis baigė tik 1923 metais, taigi dėl karo aplinkybių keletą metų vėliau, negu galėjo baigti. Tais pat 1923 m. Pranas Skardžius įstojo į Lietuvos Universitetą Kaune, kur studijavo lietuvių kalbą, liet. literatūrą ir lyginamąją kalbotyrą. Mūsų didžiojo kalbininko prof. K. Būgos paskaitų jam teko klausyti tik vienerius me-

tus (nes prof. netrukus mirė), bet su liet. rašomosios kalbos tėvu J. Jablonskiu jis gana ilgai dirbo — buvo ne tik jo studentas, bet ir asmeninis sekretorius. 1925 m. lapkričio mėn. Pranas Skardžius išvyko studijų testį į Leipcigą. Šiame vokiečių mieste jis studijavo baltistiką, slavistiką ir filosofiją. Čia žymesni jo mokytojai buvo kalbininkas prof. J. Gerulis, slavistas prof. R. Trautmannas ir žymus filosofas prof. Hans Driesch. 1929 m. vasario mėn. Leipcigo universitetą jis baigė, parašė disertaciją Die slavischen Lehwoerter im Altlitauischen, ją apgynė ir gavo daktaro laipsnį. Tuo jam pačiam, kaip studentui, mokyklų duris užsivėrė.

Tačiau viršūnė, kurios dr. Pr. Skardžius siekė, buvo liet. kalba ir jos mokslas. Tik baigęs studijas, 1929 m. pavasarį jis pradėjo dirbti Lietuvos Universitete, kur nuo pat pradžios dėstė ne tik praktinį bendrąjį liet. kalbos kursą, bet ir visus kitus pagrindinius lituanistinius dalykus. Po kelerių metų, dr. Ant. Saliiui iš Teologijos Filosofijos fakulteto atėjus į Humanitarinių Mokslų fakultetą, dr. Pr. Skardžius ėmė daugiau koncentruotis ties istorine liet. kalbos gramatika, liet. kalbos istorija ir akcentologija. Iš tų sričių rengėsi parašyti kelis stambesnius veikalus, jau ir medžiagos buvo gerokai jiems surinkęs, bet prieš II Pasaulio karą, kuris daugelio mūsų planus ir polėkius į nieką pavertė, dr. Skardžius suspėjo išspausdinti tik šiuos savo darbus: Daukšos akcentologija (dar prieš karą, 1935 m.), Lietuvių bendrinės kalbos kirčiavimas (1936 m., vadovėlis praktikos reikalam) ir Lietuvių kalbos žodžių daryba (1943 m., bene pats stambiausias prof. Pr. Skardžiaus mokslinis darbas). Nuo 1930 m. jis redagavo Humanitarinių Mokslų fakulteto leidžiamą kalbotyros žurnalą Archivum Philologicum, kurio pasirodė aštuonios knygos ir kuriame savo raštais dalyvavo eilė užsienio mokslininkų. Nuo 1935 keletą metų buvo Lietuvių Kalbos D-jos pirmininkas ir Gimtosios kalbos redakcijos narys. 1939 m. drauge su L. Dambrausku ir A. Saliiu parūpino Lietuvių kalbos patarėją, kuris buvo duotas priedu Gimtosios kalbos prenumeratoriams. 1950 m. drauge su St. Barzduku ir J. M. Laurinaičiu parašė Lietuvių kalbos vadovą. Šis pastarasis ir šiandien mus gelbsti,

kai patenkame į kurią nors kalbinę problemą.

Be atskirų veikalų, dr. Pr. Skardžius yra parašęs visą eilę kalbinių, praktinių ir mokslinių straipsnių. Tuos jisai pradėjo rašyti 1923 ar 1924 m. ir iki šių dienų, plunksną tvirtai laikydamas rankoj, tai šen tai ten vis pasirodo su nauju kalbos mokslo darbu. Iš tų jo str. čia paminėsiu tik stambesnius: Daukšos pirmasis bendrinės kalbos kūrėjas Didž. Lietuvoj (Archivum Philologicum IV, 1933), J. Jablonskis ir dabartinė lietuvių bendrinė kalba (Arch. Phil. VI, 1937), Lietuvių kalba ir jų senovinė kultūra (Aidai, 1947), Lietuvių kalba, jos susidarymas ir raida (rašytojų metraštis Tremties metais, 1947, išleista ir atskiru leidiniu), Martynas Mažvydas ir jo vaidmuo lietuvių bendrinės kalbos istorijoje (Aidai, 1947), Kunigas ir dvasininkas (Aidai, 1953), Lietuvių mitologiniai vardai (Aidai, 1954), XVI amžiaus lietuvių asmenvardžiai (Aidai, 1954), Tarybinės kalbotyros teorija ir praktika (Aidai, 1957), Tarybinė kalbotyra Lietuvoje (Aidai, 1958), Zur Entstehung des e-Ausanges im Litauischen (Zeitschrift fuer slav. Philologie, 1954), Zum Wandel ai, ei in ie im Litauischen (ten pat, 1958), Alte wurzelnomina im Litauischen (Zeitschrift fuer Indogerm. Forschungen, 62 tomas), Die Bendevoale in den litauischen zweistaemigen Personennamen (Festschrift fuer Max Vasmer, 1956), Russisch-Weissrussisches d j a k l o und litauisches d u o k l e (Lingua Posnaniensis, 1959) ir kt.

Be čia paminėtų str., dr. Pr. Skardžius Nepr. Lietuvoj dar yra bendradarbiavęs švietimo Darbe, židinyje, N. Romuvoj, Gimtojoj Kalboj, o JAV Aiduose, Drauge ir kitur, kur tik jo darbai buvo pageidaujami. Ypač stambiai duoklę jis yra atidavęs Lietuvių Enciklopedijai, kurios jau išleistuose tomuose galim rasti apimtą jo vertingų rašinių. Daugumą aukščiau išvardintų dr. Pr. Skardžiaus str. reikia laikyti atskirom mokslinėmis studijomis. Jeigu juos surinktumėm į vieną krūvą ir išleistumėm — turėtumėm didelę knygą, nagrinėjančią įvairias liet. kalbos problemas.

Kaip toji didelė banga lietuvių, nenorinčių antrą kartą veidas į veidą susitikti su rusais bolševikais, prof. Pr. Skardžius su šeima 1944 m.

Prof. P. Skardžius, prieš dešimt metų Vokietijoje. Iš kairės: St. Santvaras, ponis ir prof. J. Puzinas, prof. P. Skardžius, dail. A. Varnas ir Vincas Trumpa.

Dirvos nuotrauka.

pasitraukė į Vakarus. Be ne nuo 1946 m. iki 1950 m. jis dirbo senajame Tuebingeno universitete, kur paruošė ir išleido į gyvenimą būrį lituanistų (šių tarpe man ypač mielas Domas Velička, dabar gyvenantis ir dirbantis Chicagoj, Ill.).

Atvykęs į JAV dr. Pr. Skardžius ilgesnį laiką gyveno Clevelande, Ohio. Ten jis pamatė, kad šiame puikiame krašte niekam nerūpi pasinaudoti mūsų atsivežtu mokslo ir patirtimi, ten jis pažino prakaite valgomą duoną, ten skaudžioj nelaimėj prarado, rodos, daugiau 20 metų bendros kelionės draugę M. Skardžiuviene, ten į marteles išleido savo dukterį, ten pagaliau įsigijo "pagalbinį" bibliotekininko diplomą. Berods, to diplomo dėka šiuo metu jis gyvena Washingtone, D. C., ir yra plačiam pasauly žinomas Kongreso Bibliotekos nuolatinis tarnautojas.

Aišku, ne tiek darbų prof. Pr. Skardžius būtų įveikęs, jeigu būtų likęs ten, kur jo dirva ir arklas — Vilniaus Universitetas, Vytauto Didžiojo Universitetas Kaune. Deja, dabar mes ir į atskiro žmogaus nueitą kelią nuširdžiau pažvelgę, lengvai galim pamatyti, kokia rūsti nelaimė ištiko mūsų tautą. Džiugu, kad dr. Pr. Skardžius ir svetur energijos nepraranda, kad dirba ir daugumą savo laisvalaikio valandų skiria liet. kalbos mokslui. Šiuo metu jis yra grįžęs prie savo didžiojo darbo — Lietuvių kalbos žodžių daryba. Kadangi dėl karo įvykių to veikalo tinkamai baigti negalėjo, tai dabar jis jį rašo naujai ir vien grynijo mokslo reikalam. Tą jo darbą pasižadėjo išleisti viena vokiečių mokslo veikalų leidykla Vokietijoje.

Tai tiek "nuogų" faktų iš prof. dr. Prano Skardžiaus gyvenimo. Kaip regit, į vil-

nas žodžių nevyniojau, nors tų vilnų, ir net šilkinių, galėjo atsirasti žmogui, kuris savo gyvenimą paskyrė brangiausiajam dalykui — lietuvių kalbai. Tačiau gal ir geriau be tų šilkinių vilnų, nes faktai ir darbai patys už save kalba. Neabejoju, jog dėl tų faktų ir darbų ir daugelis Dirvos skaitytojų tars drauge su manim: ilgų, darbingų ir šviesių metų kalbininkui dr. Pranui Skardžiui!

Stasys Santvaras

CHICAGOS GYDYTOJAI

Tel. ofiso PRespect 8-1717
Rezidencijos REpublic 7-7868

Dr. S. Biežis

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 West 63 St.

Val.: 1-3 popiet ir 7-8 v. vak.
Trečiad., antradi., ketvirtadi.,
uždarytas.

Šeštadi., tik nuo 1-3 val. popiet.
Rezid. 3241 W. 66th Place.

Tel. ofiso EVerglade 4-7376
Tel. buto GRaceland 2-9203

Dr. Juozas Bartkus

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Norvest Medical Center

2336 West Chicago Ave.
Chicago 22, Ill.

VAL.: 1-3:30, 6-8:30 p. p.
pirmadi., antradi., ketvirtadi.,
penktadi.

Tik susitarus trečiadieniais.

Telefonas:

Ofiso REpublic 7-5020
Namų WAilbrook 5-3765.

J. Ramunis, M. D.

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2557 W. 69th Street

(Iėjimas iš Rockwell St.)

Val.: kasdien 2-4 p. p. ir 6-8 p. p.
Šeštadieniais: 2-4 ir 5-7 p. p.

KUR PRALEISTI ATOSTOGAS?

Lietuvių vasarvietės savininkai LUŠIAI IR VEITAI nuoširdžiai kviečia atvykti į saulėtą Cape Cod ir apsistoti jų puošnioje viloje, kuri šią vasarą turės naują "MEŠKOS" vardą. Vešlių medžių, žalumynų ir vaisių sodo apgaubta sodyba primena mielą Lietuvos jaukumą ir sudaro geriausias sąlygas poilsiui.

Gražūs ir erdvūs kambariai. Geras ir sveikas maistas. Stropus patarnavimas. Neaukštos kainos. Arti Golfo srovės šildomi Atlanto vandenys. Vandens sporto įrengimai. Teniso ir golfo aikštės. Netoli teatrai ir vakariniai pasilinksminimai.

Kreiptis: "MEŠKA", Monument Beach,
Cape Cod, Mass.

Telefonas: Buzzards Bay, Plaza 9-3251
Šeiminkai maloniai laukia svečių.

JONAS KLAJUNAS

Prastas tu biznieriūs

IŠ TIKRŲ ATSITIKIMŲ

Ateina kartą toks nedidelio ūgio žmogelis į mano įstaigą. Ilgai dairosi, kiekvieną atidžiai apzvelgdamas, pagaliau prataria:

— Tai čia visi lietuviai būsit?
— Lietuviai. Kuo galėtume patarnauti? — klausia mano sekretorius.
— O tu kas būsi — bosas?
— Ne, aš...
— Mano reikalas toks, kad aš tik bosui galiu patikėti. Kuris čia iš jūsų bosas?
— "Bosas" kitam kambaryje, bet dabar užimtas.
— Tai aš palauksiu.

Praėjo kelios minutės, ir štai žmogelis jau stovi prieš "bosą". Akimis taip ir bando išspręsti, kas aš per paukštis. Prašau sėsti. Apsidairo, atsisėdė. Kepurę rankose suka.

— Ar čia mūsų niekas negali girdėti? — klausia.
— Niekas, — atsakau juokaudamas. — Gali drąsiai išpažintį atlikti. Sakyk, ar užmušei ką, ar apiplėšei, kad toks paslaptinas?
— Turiu svarbų reikalą. Bet aš toks — apie biznį tik su kuo reikia, — nei kunigui, nei žmonai nepasakojau.
— Gal ir gerai, kad toks atsargus esi. Tai koks gi reikalas pas mane atvedė?

Valandėlę žmogelis patyli, pagalvoja. Paskui pradeda pasakoti.

— Turiu aš giminaitį, vyresnį už save. Pijokas — svietas tokio nematė! Prisiris to rajaus, ir užmiega kur patvoryje. Kartą atėjo mintis — apdrausiu aš jį. Iš gyvo jokios naudos, tai nors kai numirs, bus galima uždirbti. Taip ir padariau. Moku aš kas savaitę agentui pinigų, o jis kaip nemiršta, taip nemiršta. Aš maniau — pagyvens jis mėnesį-antrą... Praėjo pusė metų, o jis ir negalvoja apie grabą. Jau 42 doleriu sumokėjau žydai! Ar ne pikta?

Vieną dieną ateina jis ir sako man: "Broleli tu mano, nėra čia man gyvenimo. Grįšiu iš kur atvažiavęs. Daviau tau kartą šimtinę pasaugoti. Negrąžinai man jos, kai prašiau ant arielkos, grąžink nors dabar, kad turėčiau kuo už kelionę užsimokėti. Taip pasiilgau gimtines!"

Tą šimtinę jis man buvo davęs seniai, kai dar tiek negėrė ir dirbo. Maniau, galėsiu jį už tuos pinigus palaidoti. Pagalvojau pagalvojau, ir nusprendžiau — tegu važiuoja. Ten, Lietuvoje, ir gėrimai pigesni, ir šalčiai didesni. Užmigs kada prie tvoros ir sušals. Nupirkau aš jam šipkortę ir išvažiavo.

Atkurat, buvo ruduo, kaip tik ant pačių šalčių. Praeina du mėnesiai — apie jį nieko negirdėt. O aš vis moku už jį, kaip mokėjęs. Kai ateina žydas pinigų, tiesiog drebu iš pykčio: taip sunku skirtis su savo doleriais. Jau buvau tikras, kad to giminaičio tikrai nebėra gyvo. Ir štai tau, pažiūrėk... atsidūr! Velnias jo negriebia.

Tai taręs, žmogelis trenkia ant stalo laišką su lietuvišku pašto ženklu.

— Paskaityk.

— Ką gi aš čia skaitysiu, pasakykite pats, ko iš manęs norite, — beveik pikta sakau aš biznieriui.

— Ko aš noriu, pasakysiu vėliau, o dabar paklausyk, ką tas velnias rašo: "Mielas broleli, dovanok, kad aš vis dar tebeu gyvas, bet kai troba nekūrenta, tai dantys barška nuo šalčio. Atsiųsk, susimildamas, dešimtinę malčonos pirkti". Štai, ką aš jam nusiųsiu, — ir žmogelis parodo špygą.

— Bet aš vis dar nežinau, ko jūs iš manęs norit, — tariau jam.

— Noriu gauti liudijimą, kad jis ten mirė ir jau palaidotas. Su tuo liudijimu aš išgausiu apdraudą ir pasidalinsime pusiau. Aš kaip grabas — iš manęs niekas žodžio neištrauks. Kas ten išrašo tokius liudijimus?

— Klebonas, — atsakau.

— Tai pasiųsk jam 25 dolerius ant mišų ir paprašyk, kad atsiųstų tą popierių. Koks jam skirtumas — anksčiau ar vėliau, vistiek gi tas pijokas turės mirti.

— Ar pačiam nebūtų įdomu sužinoti, ką įstatymai už tokius darbelius numato? — klausiu aš žmogelį.

— Bet gi ne aš ant to liudijimo pasirašysiu, — daug negalvodamas, atsauna jis.

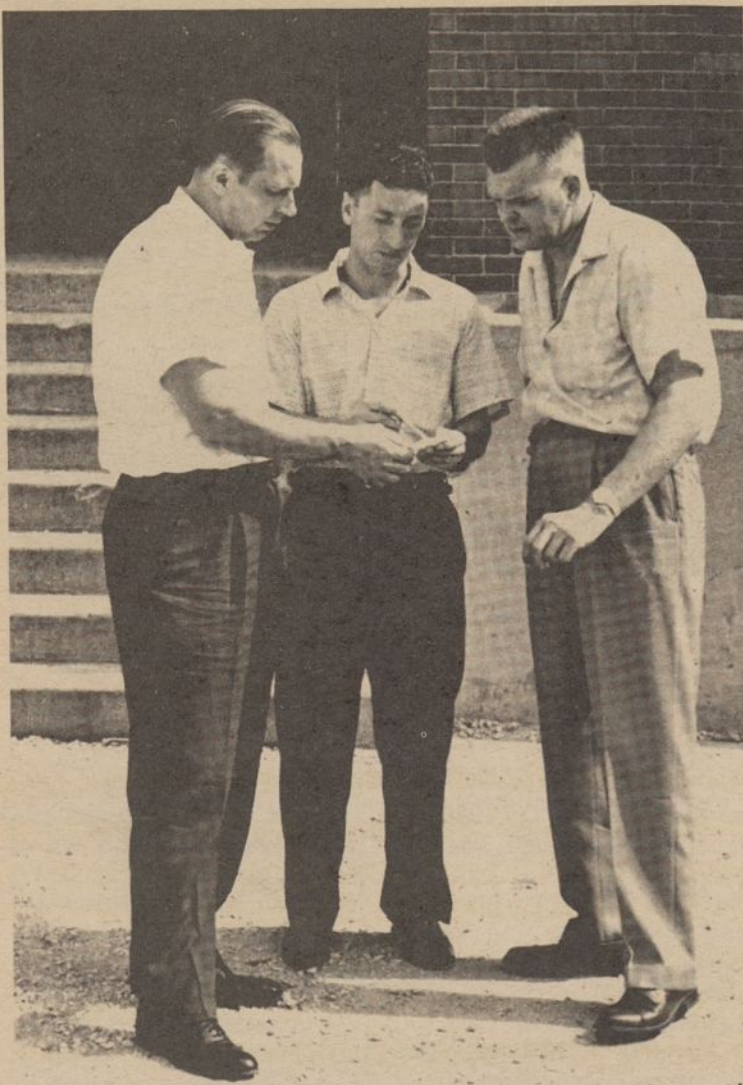
— Matau, kad esi gerai pamokytas, — nusistebiu aš. — Gal pasakytum, kas pačiam taip gudriai patarė?

— Nagi vienas italijonas.

— Sakei gi, kad nei žmonai nei kunigui nepasitiki, o patikėjai kažkokiam italijonui. Sakau tau, kaip lietuvis lietuviui: išmesk iš galvos tas biauarias mintis, kitaip blogai baigsis. Ne tik sau, bet ir savo šeimai nelaimė ant galvos užtrauksi. Išvaizdasuoji gudrų biznį sugalvojęs, o iš tikrųjų esi paprastas savo patarėjo įrankis. Jis paskui iš tavęs iščiulptų paskutinį centą.

— Ką tu čia mane mokini! — atkerta žmogelis, ruošdamasis išeiti. — Nieko tu neišmanai apie biznį!

Ir jis užtrenkia duris.

Išvykusius krepšininkus į Pietų Amerikos valstybes rungtynėms atrinko ši komisija. Iš kairės: F. Kriaučiūnas, V. Grybauskas ir M. Ruzgys.

Degučio nuotrauka

VYTAUTAS GRYBAUSKAS, RINKTINĖS TRENERIS, SAKO--

(Atkelta iš 1 psl.)

Išvykusiems krepšininkams giliausiu nuoširdumu tariame vykite laimingai, pademonstruokite Pietų Amerikos jaunimui ir visiems Lietuvos nemačiusiems savo sugebėjimus, mokėkite kultūringai mus reprezentuoti ir laimėkite daug širdžių ir simpatijų Lietuvai.

Kaip jiems pasiseks ši uždavinį įvykdyti? Visų lūpose šandien klausimas - ar laimės? Niekas negali to atsakyti. Žmogus, ant kurio pečių uždėta visa rinktinės pasirodymo atsakomybė ir našta - Vytautas Grybauskas. Apie šį asmenį nėra reikalo aiškinti. Jis visiems gerai žinomas ir pažįstamas. Jei juo nebūtų buvę pasitikėta, - niekas jam tokios didelės atsakomybės nebūtų patikėjęs. Išvykos metu mūsų visų akys kryps į krepšininkus, o krepšininkų - į jį...

Kreipėmės į V. Grybauską su keliais klausimais, į kuriuos jis maloniai atsakė.

- Ar ilgai treniravotės?
- Liepos mėn. 7 d. buvo pasikutinė treniruotė. Viso apie 30 val., įskaitant ir rungtynes.

- Ar manote, jog komanda pilnai paruošta išvykai?
- Kiek per 9 dienas buvo galima padaryti - padaryta.

- Ar pasisekė suburti visus pajėgiausius krepšininkus ir jeigu ne - kodėl?
- Ne. Ypač gaila Buntino ir Butkos. Jų išvykimui ant kelio atsisėjo kasdieninis darbas.

- Į ką daugiausiai kreipėte dėmesį treningo metu?
- Daugiausia laiko skyrėme taktiniam ir kondiciniam paruošimui.

- Kokį krepšinio stilių proteguojate t.y. rytų ar vakarų Amerikos ar jų sintezę?
- Sunkiai įmanoma per tokį trumpą laiką bandyti pakeisti stilių arba naują duoti. "Neris" ir "Lituanica", žaidę visą žiemą kartu, jau turėjo vieną liniją. Jie sudaro pusę komandos. Prie jų puikiai tinka Radvilas ir Skai-geris. Dadau tik dar daugiau greičio, nes teks tikriausiai žaisti su "30 sek." taisykle.

- Ar toks jūsų nusistatymas išplaukia kaip loginė išvada iš mūsų rinktinės pajėgumo, jos dalyvių individualizmo ar tai, jūsų įsitikinimu - iš modernaus krepšinio žaidimo reikalavimų?
- Tai loginė išvada iš rinktinės pajėgumo ir riboto laiko.

- Ar pakaitai pilnai patikimi?
- Kartoju - man gaila Buntino ir ypač Butkos.

- Koks penketukas, Jūsų nuomone, pats pajėgiausias ir specialiai - vidurio puoliko pozicija?
- Tikras vidurio puolikas yra tik Radvilas, tačiau Šimkus, kuris tinka ir kraštinei pozicijai, - pajėgia jį neblogai pavaduoti. Pajėgiausia penketą turiu galvoje suformavęs, bet jį paskelbsiu... tik prieš pirmąsias rungtynes...

ALT ATSIŠAKYMAS KREPŠININKUS REMTI IR SLA PARAMA

SLA 322 - ji kuopa turėjo savo narių susirinkimą birželio 28 d. Dr. St. Biežio rezidencijoje, Chicagoje. Susirinkime dalyvavo gausus būrys kuopos narių.

Čia buvo iškelta ir painformuota apie lietuvių krepšininkų kelionę į Pietų Ameriką. Visi susirinkimo dalyviai džiaugėsi ir nuoširdžiai pritarė lietuvių sportininkų žygiui. Lietuviai krepšininkai, atstovaudami lietuvių tautą, populiarins Lietuvos vardą, didins Lietuvos draugų skaičių svetimųjų tarpe ir tuo prisidės prie Lietuvos vadavimo. Todėl mūsų visų pareiga moraliniai ir materialiniai remti lietuvių krepšininkų kelionę į Pietų Ameriką.

Susirinkime paaiškėjo, kad lietuvių krepšininkų kelionei dar trūksta apie \$2000. Tuo reikalu jie kreipėsi į Amerikos Lietuvių Tarybą prašydami paramos jų kelionei finansuoti. Visų dideliu nustebimui, ALT paramą atskė. Motyvas, būk, Amerikos Lietuvių Tarybos Vykdomajam komitetui reikalingi pinigai kelionei į Washingtoną.

Kuopos susirinkimas vienbalsiai nutarė paskirti \$50 iš kuklaus SLA kuopos 322 iždo ir be to, susirinkimo dalyvių tarpe parinko aukų lietuvių krepšininkų kelionei. Čia paaukojo: Dr. St. Biežis \$100, Rutkus \$10, J. Daparas \$5, Ant. Kalvaitis \$5, Juozas Kalvaitis \$2.50, Velbasiš \$2, Br. Dikiniene \$1.50 ir H. Player, Ličkus, Biežienė ir Jukštienė po \$1. Iš viso surinkta \$130.

Susirinkimas įgaliojo Simą Rutkų perduoti Valdui Adamkavičiui kuopos paskirtus ir susirinkime surinktus \$180.

SLA kuopos 322 sekretorius

Dirvą pasiūlyk savo
kaimynui susipažinti

P. Grigaitis ir bolševikų kalėjimo aukos

Praeities metais, kada Chicagoje Altas surengė Birželio įvykių minėjimą ir kalbėtoju paskvietė Pijų Grigaitį, vienas mano pažįstamas pasakė: "Šitoks veiksmas yra pasityčiojimas iš Sibiran išvežtų ar kitaip bolševikų priespaudoje nukentėjusių lietuvių".

Tylaus protesto ženklan Chicagoje lietuviai į tokį minėjimą eiti atsisakė, ir P. Grigaičiui teko maskatuoti rankomis prieš apytuščią salę. Praeityje su bolševikais kolaboravęs ir iš jų išmokęs taktikos ir tono, kuriuo ir šiandieną pastebimai didžiūojasi, P. Grigaitis nuo kalbėtojo tribūnos turėtų būti vejamas lauk. Jisai turi nuosavą tribūną Naujienose, kur gali šeimininkauti kaip nori. Čia jis turi geras sąlygas patenkinti savo aistras ir pasitytioti iš visų kurie tik jam skersai kelio atsistoja.

Naujienų birželio 25 d. numerįje perskaičiau apžvalgą, kurią, kaip tvirtinama, rašo pats šio laikraščio redaktorius. Šioje apžvalgoje, kuri beveik ištiesai parašyta kabutėse (net žodis reichas paimtas į kabutes) lietuvių marksistų išrinktasis sūnus nusiima kaukę ir leidžia visiems pažvelgti į jo pykčio iškreiptą veidą.

Ši apžvalga parašyta ryšium su sovietų paskelbtais Vinco Rastenio pareiškimais, padarytais jam esant sovietiška kalėjime. Nors šie V. Rastenio pareiškimai daugumoje liečia tautininkų režimą ir tautininkų pakraipos žmones, kuriems paprastai Pijus Grigaitis rodo daugiau neapykantos, nei patys bolševikai, ši kartą jis visa reikalą apverčia aukštyn kojom. Viena ranka lyg glostydamas tautininkus, kita ranka jis bando griebti V. Rastenį už gerklės ir iš jo padaryti sovietų agentą, be kurio pagalbos jiems nebūtų buvę taip lengva susidoroti su antibolševikišku elementu okupuotoje Lie-

tuvoje. Apžvalgoje rašoma: "Jei Lietuva iš tiesų buvo tokia, kaip V. Rastenis ją nupiešė Sovietų žvalgybai, tai ar galima stebėtis, kad Kremlius pasirūpino "apsisaugoti nuo pavojaus" ir uždėjo tam "paslaptinam kaimynui" savo kontrolę"?

Šitoks klaidėjimas gali atsirasti tik po blogai išmiegotos nakties, ypač esant tokiems dideliems karščiams, kaip dabar Chicagoje. Visiems aišku, išskyrus P. Grigaitį, kad sovietų programa Lietuvoje nesirėmė nei Vinco Rastenio nei kitų pareiškimais. Kontra-revoliucinis elementas buvo naikinamas nuo pat revoliucijos pradžios, o Lietuvos okupacija tai buvo tik vienas tragiškas epizodas sovietų imperijos plėtimo, kurį vykdė ir tebevykdo ne į kalėjimus sukišti žmonės, bet P. Grigaičio ideologijos broliai-marksistai.

Naujienų argumentai prieš V. Rastenį panašūs į tame pat straipsnyje paskelbtas insinujas prieš A. Voldemarą, kur sakoma: "tik, beje, "gudragal-

vis" Voldemaras negalėjo to (neutralliteto reikšmės) suprasti ir vienu laiku agitavo už Lietuvos likimo suriškimą su Hitlerio "reichu", o vėliau - už Lietuvos įsijungimą į Stalino imperiją...

Šitokias kalbas kartais galima nugirsti lietuviškose karčiamose, kur žmonės jau nebežino, ką kalba. Gal jos tenai buvo ir nugirstos Naujienų apžvalgininko, kuriam, betgi, prieškarinis P. Grigaičio mitingavimas su komunistais "demokratinei" santvarkai atstatyti jokia agitacija nekvepia.

Pyktis P. Grigaičio viduje verda, kunkuliuoja ir nesuvaldomai veržiasi per kraštus. Čia jis pasityčioja lietuvių nukentėjusių nuo bolševikų, čia jis veržiasi į tribūną pasisivaizdžioti tuščiais žodžiais, kurių jau mažai kas beklauso. Atrodo, jog P. Grigaitis nuaučia savo visuomeninės veiklos nelabai garbingą galą ir yra nusprendęs, kaip rusai sako, prapulti su triukšmu.

J. Aukštys, Chicago

Geriausi sveikinimai ir linkėjimai visiems
mūsų draugams ir rėmėjams

LOUISVILLE TITLE INSURANCE CO.

The Louisville Title Bldg., 118 St. Clair Ave.,
N. E. Phone: MA 1-2075

Listen to Rudolph Ringwall and his "Memorable
Music" WJW Radio, Monday thru Friday,

7:05 - 7:30 P. M.

MONCRIEF Visų metų
ORO VEDINIMAS

• ŠALDO vasarą • ŠILDO žiemą

Aplankykite savo kaimynystės Moncrief pardavėją

THE HENRY FURNACE CO. MEDINA, O.

SAVE SAFELY

Earn

4%

ANTICIPATED
RATE

Kur šią vasarą atostogauti?

Naujai atremontuota lietuvių vasarvietė Lake Hotel — 7 Ave ir Park Ave., Asbury Park, New Jersey, kviečia atvykti atostogų prie Atlanto.

Vasarvietė gražiausi oje pajūrio vietoje, pusantro bloko nuo jūros ir Monte Carlo Pool. Svečių patogumui veikia lietuviška valgykla-restoranas.

Mūsų baras Anchor Room žinomas savo puikia atmosfera. Šokiams groja džaso orkestras. Maudytis vandenyne bilietai vasarvietės svečiams duodami nemokamai.

Dėl smulkesnių informacijų kreiptis: Lake Hotel — 7 Ave. ir Park Ave., Asbury Park, New Jersey. Telef: PROspect 4-7788, PR 6-9671, PR 6-9619. (56)

Save- by- Mail...

ASK FOR FREE
SAVE-BY-MAIL KIT

813 East 185th Street
25000 Euclid Avenue
6235 St. Clair Avenue

at
**ST. CLAIR
SAVINGS**

Šviesos ir karščio spindulių padariniai

Kalbant apie branduolinius ginklus, reikia gerai įsisąmoninti vieną sąvoką, kuri niekada nebuvo naudojama, kalbant apie "senuosius" ginklus. Tai anglų terminu vadinamas "ground zero", kuriam aš nežinau lietuviško termino ir kurį versiu į lietuvių kalbą kaip "nulinis taškas". Tai yra tasai taškas žemės paviršiuje, kuris yra tiesiai po sprogdintu branduoliniu ginklu, nežiūrint, kokiame atstume nuo žemės paviršiaus, ar net po žeme, tasai branduolinis ginklas buvo sprogdintas. Ši sąvoka svarbi tuo, jog kalbant apie branduolinius ginklus sunaikintą plotą, nuotoliai yra matuojami nuo to abstraktaus nulio taško, bet ne nuo tos vietos, kur tikrumoje ginklas buvo sprogdintas. Jei toksai ginklas sprogs ant pat žemės paviršiaus, tai tikrasis atstumas nuo sproginimo centro yra lygus atstumui nuo nulio taško. Tačiau daugumoje atvejų branduoliniai ginklai būna sprogdinami aukštai ore. Pavyzdžiui, Nagasaki bomba sprogo apie 2000 pėdų (apie 600 metrų) virš žemės ir niekas nebuvo arčiau, kaip tasai atstumas, nuo pat sproginimo centro. Hiroshimos bomba buvo sprogdinta apie 2500 pėdų (apie 750 metrų) nuo žemės paviršiaus. Vandenilio ginklai, reikia manyti, bus sprogdinami dar aukščiau virš žemės. Taigi, žmogaus ar bet kokio kūno buvimas nuliniame taške dar neriskia, jog jisai buvo pačiame sproginimo centre!

Iš visų spindulių, pasireiškiančių branduoliniu ginklu sprogdant, šviesos spinduliai yra vieni iš labiausiai įspūdingų. Jau gana mažos bombos, panaudotos Japonijoje, išvystė tokią stiprią šviesą, kad už 5-7 mylių nuo nulio taško ji buvo 100 kartų stipresnė už vidutinio saulės giedriausią dieną! Ši šviesa apakino daugelį žmonių ir sukėlė daug panikos, tačiau ji pati viena nieko nenužudė. Tūkstančiai žmonių buvo laikinai apakinti, bet visi, kurie tik liko gyvi, atgavo bent dalį regėjimo. Nedaugelis žmonių, kurie atsitiktinai pažvelgė tiesiai į sprogdintą bombą, išbuvo apakę iki 5 dienų; bet ir jie neliko visai akli.

Tolimesni patyrimai su dar stipresnėmis vandenilio bombomis parodė, jog tokiu stipriu šviesa gali pažeisti, apdeginti akies matomąjį aparatą — retiną. Toksai sužalojimas yra nuolatinis, tačiau bent dalis regėjimo visada yra vėliau atgaunama, retinos sužalojimas dar niekada neapėmė visą akies dugną.

Nuo šio sužalojimo leng-

va apsisaugoti žinant, kada sproginimas įvyks: pakanka vien tik užsidengti akis ranka bent porą minučių prieš sproginimą ir laikyti jas uždengtas bent kelias minutes po sproginimo.

Karštis yra nepalyginamai pavojingesnis už šviesą, ir jisai yra patsai pavojingiausias, labiausiai žudantis branduolinių ginklų pasireiškimas. Sprogdami branduoliniai ginklai išvysto visai nežemišką karštį: 1,000,000 C laipsn. (vieną milijoną laipsnių Celsijaus)! Jį ir įsivaizduoti beveik neįmanoma, nes nėra nė su kuo palyginti. Tai karštis yra net apie 166 kartus stipresnis už saulės paviršiaus temperatūrą (manoma, kad saulės gilumoje gali būti toks pat 1,000,000 C laipsn. karštis, bet ne žemėje!). Jisai daug pavojingesnis už sprogdinamąjį efektą, nes, kai palygini abi aukščiau minėtos energijos sklaidimo formules, jo veikimas siekia daug toliau.

Pačiame sproginimo centre visa medžiaga, nežiūrint kokia ji būtų, pavirsta į liepsnojančių dujų kamuolį, naikinantį bet kokią medžiagą, nekalbant jau apie gyvybę. Tos liepsnos kamuolys yra skirtingo dydžio, priklausomai nuo ginklo rūšies.

20 kilotomu atominio ginklo liepsnos kamuolys tėra 1 mylios skersmens; o didžiųjų vandenilio bombų ugnies kamuolys yra bent kelių mylių (spėjama — apie 5 mylių) skersmens.

Japonijoje naudotų bombų liepsnos kamuoliai vos tik tai palietė žemę visai arti nulio taško. Gi Eniwetok salyne, bandant megatominius ginklus žemame aukštyje, toks liepsnos kamuolys "prarijo" (sudegino) vieną ištisą nedidelę salėlę. Žinoma, nuo šio liepsnų kamuolio nėra jokios apsaugos: milijono laipsnių karštis tirpdo viską be jokio skirtumo.

Toliau nuo sproginimo centro karštis palaipsniui krenta, bet net ir Japonijoje, kur buvo naudota tik "mažytė" bomba, karštis buvo jaučiamas iki 12 mylių nuotolyje. Karštis buvo pakankamai stiprus, kad sukeltų 3-čio laipsnio nudegimus (odos suanglėjimą) iki 3/4 mylios nuotolyje nuo nulio taško ir 1-mo laipsnio nudegimą apie 2 mylių nuotolyje. Aiškiau kalbant, kliniškai svarbūs nudegimai, reikalaujantieji gydytojo pagalbos, buvo sužymėti iki 1 1/2 mylios nuotolyje nuo nulio taško Nagasaki mieste ir 2 mylių nuotolyje Hiroshima mieste.

Kartą buvo pastebėtas savotiškas odos pigmento pasikeitimas, pavadintas "Hiroshimos kauke". Žmonės,

kurie buvo virš 12000 ydų apie 1100 metrų) atstume nuo nulio taško, gavo nepridenktų kūno dalių, kaip veido, rankų ir kt. patamsėjimą, lyg tartum nuo saulės. Betgi tie asmenys, kurie buvo arčiau tos ribos ir liko gyvi, turėjo nepridenktų kūno dalių nubalimą (pigmento stoką) ir tuo pat metu buvusių pridengtų kūno dalių patamsėjimą.

Šie pigmentavimo pasikeitimai ir yra vadinami "Hiroshimos kauke". Savaimė jie nesudarė jokių sužalojimų ir buvo sukelti ar tai stiprių šviesos spindulių, ar tai šilumos spindulių, ar gal abiejų drauge.

Hiroshimoje nudegimai ir buvo rasti žymiai toliau nuo nulio taško, negu Nagasakyje. Skirtumas susidarė dėl skirtingo aukščio, kuriame tos atominės bombos buvo išsprogdintos. Reikia atsiminti, jog spinduliai visada eina tiesia linija, nenukrypdami. Kiekviena sutikta kliūtis šiuos spindulius arba sulaiko, atmuša ir sugeria, arba tik prislopina, bet niekada nepakeičia jų krypties.

Šviesos spinduliai labai efektyviai sulaikomi bet kokia priedanga. Su šiluminiais spinduliais yra kiek komplikuočiau; jie gali sudeginti medžiagą ir tuo pasidaryti sau tuštumą, per kurią tolimesnieji šiluminiai spinduliai gali pereiti visai nesulaikyti. Tačiau atominio sproginimo metu, nors išvystomas ir nežemiškas karštis, visas tų karščio spindulių sklaidimasis trunka taip trumpai (vieną sekundę), jog karščio spinduliai neturi pakankamai laiko prasiskverbti per jokią storesnę medžiagą ir sukelia iki tol dar negirdėtus, taip vadinamus "profilinius" nudegimus.

Profilinius nudegimus geriau suprasime, jei įsivaizduosime žmogų, besikėpinantį saulėje vienoje pozicijoje, valandomis nekeičiantį savo padėties. Savaimė suprantama, viena jo kūno pusė — profilis, stipriai nudegs, kai tuo tarpu kita kūno pusė bus visai nepaliesta. Tas pats atsitinka, ir atominei bombai sprogdant, nors čia žmogaus kūnas tebūna išstatytas tų spindulių poveikiui vos tik tai vieną sekundę. Čia nudegimai bus tokio didelio laipsnio, jog viena kūno pusė net suanglės, kai tuo tarpu kita, priešingoji kūno pusė, bus visai nudegimo nepaliesta. Tai ir yra tie profiliniai nudegimai.

(Bus daugiau)

J. S. AUTO SERVICE
Sav. J. Svarcas

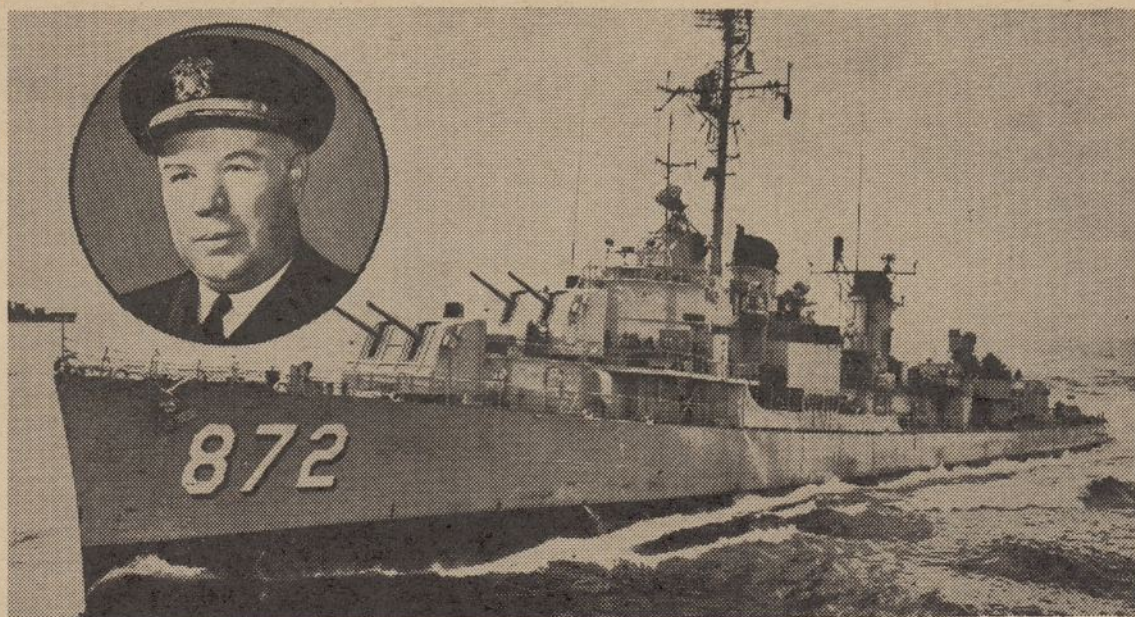
Cleveland
1254 Addison Road
Tel. HE 1-6352

Atidara nuo ryto
8 iki 7 v. v.

AUTOMAŠINŲ TAISYMAS

Mašinų viršaus taisymas ir dažymas: motorų, stabdžių patikrinimas ir taisymas, greičio dėžės ir kt. mašinų dalių įdėjimas.

Parduodami amžini akumuliatoriai.
24 hours towing.
Dienos tel.: HE 1-6352.
Nakties tel.: LI 1-4611.

Laivyno "įsiveržimo" diena Clevelande įvyks tarp liepos 16 ir 27 d. Tuo laiku į Clevelandą, kaip didžiųjų ežerų svarbų uostą, suplauks 14 karo laivų, virš 7500 jūrininkų ir kitų pagalbinų laivyno junginių. "Įsiveržimui" vadovaus admirolas E. B. Taylor su naikintoju "Forrest Royal".

Valandos, kurios nulėmė II Pasaulinį karą 8

Chaosas prie Ornes

Saugumo sumetimais plk. Otway dieną prieš invazijos pradžią buvo griežtai uždraudęs alkoholį. Bet jis įsikio šikšnių degtinės bonką ir, pabudęs kažkur virš Kanalo, paleido ją ratu dvidešimčiai jo vyrų, skridusių tuo pačiu lėktuvu. Netrukus jie priskrido prancūzų pakrantę ir sutiko pirmąją priešlėktuvinę ugnį. Ir jau po kelių sekundžių Otway pajuto, kad iššokimas nebus sėkmingas. Pilotas pradėjo mašiną visai kraipyti ir vartyti. Tuo manevro pasėkos buvo žlugdančios. Bandydami išmokyti trumpu žingsniu priartėti prie iššokimo angos, jo vyrai dėl staigių mašinos judesių netekdavo pusiausvyros. Kai kurie, susipainioję savo sunkioje aprangoje, parpuolė ant grindų. Kiti užgriuvo ant bandančiųjų atsistoti, ir taip susivėlė gyva krūva, iš kurios Otway sušuko pilotui:

"Laikykis kurso, prakeiktas idiote!"

"Esame kliudyti į uodegą", kažkas atsiliepė iš lėktuvo įgulos kabinos.

"Tai vis dėlto nėra pagrindo nesilaikyti kurso, ar ne?" piktai atsėvė Otway. Tačiau jam dar nespėjus gauti atsakymo, sužibo signalas šokimui. Jis buvo eilės pradžioje. Prišliaužęs prie angos, pastebėjo rankoje telbalaiką pustuštę degtinės bonką. Švystelėjo ja vienam įgulos nariui. "Jums dar jos reikės", pasakė iššokdamas.

Dangiškiosios ramybės sekundėmis, kurias pajunta parašutintinkas tarp trinkelėlių po šuolio iš lėktuvo ir smūgio į žemę, Otway stebėjo jam iki smulkmenų pažįstamą gamtovaizdį. Jis pamatė, kad yra nešamas link ūkininko trobos, kurią itin gerai žinojo — tai kraštutinė iššokimo zonos riba. Jo žemėlapyje ta troba buvo apibrėžta mėlynu pieštuku — joje stovėjo vokiečių bataliono štabas.

Otway vis tebebuvo piktas, kad lėktuvo pilotas su savo manevrais niekais pavertė visą jo žmonių apmokymą. Dar labiau supyko konstatavęs, kad mašina buvo nukrypusi nuo kurso, o visai įniršo pamatęs, kad kažkas į jį šaudė. Šviečiančios kulipkos skrido pro jį, ir aukštyn pažvelgęs, jis pamatė, kaip jos skylėjo jo parašutą. Jam tai atrodė gryna begėdyste, tačiau nebuvo laiko apie tai galvoti, nes vėjas tikrai nešė tiesiog į vokiečių štabo būstinę.

Jis pabandė savo parašutą manevruoti, kad būtų nuneštas toliau nuo namo, tačiau tos pastangos maža tepadėjo. Vėjas pūtė jį per paskutines dirvas, tiesiog į namą. Vos perskridęs stogą,

jis nukrito į sodą. Du jo vyrai jau buvo ten. Viršutiniausieji vokiečiai atsidarė langą ir iškišo galvą. Vienas jo vyrų griebė pasitaikiusį plytgalį ir paleido į langą. Jis pataikė. Stiklai sutarškėjo, vokiečiai greit įtraukė galvą, ir Otway su abiem vyrais pabėgo per sodą, o pro priekines namo duris išsiveržė persekioją vokiečiai.

*

Vėliau Otway patyrė, kad tik septyni iš dvidešimties jo vyrų tesuspėjo laiku išsikaupti iš maišaties ir iššokti. Lėktuvas turėjo dar tris kartus apskristi iššokimo zonoje, kad visus nuleistų. Vienas iš septynių, kartu su Otway iššokusiu, buvo jo pasiuntinys Wilson. Jo šuolis buvo dar nelaimingesnis, negu paties pulkininko. Wilsonas krito pro stiklinį stogą į šiltadarį tuo metu, kada vokiečiai išsiveržė pro duris. Jis šoko paskui juos, buvo apšaudytas kažkokio kanadiečio, tačiau nepataikytas pasiekė susirinkimo vietą netolimaime miškelyje.

Kai Otway ten atvyko, Wilsonas jį pasveikino:

(Nukelta į 6 psl.)

LABAI SVARBUS PRANEŠIMAS

Lietuvių Prekybos Bendrovės Londone vadovybei malonu pranešti, kad ji yra susitarusi su vienu didžiųjų Anglijos audimo fabriku pagaminti Lietuvių Prekybos Bendrovei 75,000 jardų EKSPORTINES RUSIES VILNONES MEDZIAGOS.

Remdamiesi ilgu savo patyrimu ir žinodami, kas mėgstama Lietuvoje, toms medžiagoms esame parinkę specialų raštą — dvigubus ypaci švelnius ruoželius. Taip pat ir naujas spalvas esame parinkę ypaci patrauklias: melsvą, tamsiai rudą ir tamsiai pilkšvą.

Visos tos medžiagos turi įrašą "Made in England". Nepaisydama tai, kad tos medžiagos yra žymiai aukštesnės rūšies ir daug brangesnės, Lietuvių Prekybos Bendrovė nusprendė siūlyti jas visiems lietuviams standartiniams siuntiniams sudarinėti nepakeltomis kainomis.

Kadangi dar yra daug tokių lietuvių, kurie nori užsisakyti mūsų "Specialų standartinį siuntinį", kurį sudaro 23 jardai medžiagos, Lietuvių Prekybos Bendrovė nusprendė skirti tam reikalui 23,000 jardų medžiagos, iš kurios bus galima sudaryti 1,000 "Specialių standartinių siuntinių". Tokį siuntinį sudarys 23 jardai NAUJŲ EKSPORTINES RUSIES VILNONIŲ MEDZIAGŲ DVGUBAIS RUOŽELIAIS 7 vyriškiems ar moteriškiems kostiumams tiktai už

\$79.00

įskaitant į tą sumą visus mokesčius. Užsakytojas gali pasirinkti tokias spalvas, kokias jam patinka.

Mūsų "Specialų standartinį siuntinį" gali užsisakyti kiekvienas, vis tiek, ar jis yra mūsų klientas, ar kitos firmos.

Pareikalavusiems mes nemokamai siunčiame tų naujų medžiagų pavyzdžius, standartinių siuntinių kainoraštį ir savo NAUJĄ, BENDRINĮ, KATALOGĄ.

Norėdami duoti progos pasinaudoti tuo siuntiniu ir tiems, kurie tuoju pat negali užsisakyti, gavę bent \$1.00 užstato, galėsime 2 mėnesius laukti paties užsakymo.

Mes patikriname, kad: SIŪSIME TIK TAS MEDZIAGAS, KURIAS REMDAMASIS PAVYZDZIAIS BUS PASIRINKES UZSAKYTOJAS. Mes būsime dėkingi, jei nuolatiniai mūsų klientai, prašydami NAUJŲ MEDZIAGŲ pavyzdžių, laiškuose pažymės, kad jie jau yra nuolatiniai mūsų klientai.

Mums taip pat malonu painformuoti visus siuvamųjų mašinų siuntimu besidominčius savo klientus, kad mes siunčiame rankines ir kojom minamąsias "Singer" siuvamąsias mašinas, kurių muitas yra čia apmokamas.

Mums vis dar būtų pageidaujami atstovai J. A. V. ir Kanadoje. Prašom rašyti:

LITHUANIAN TRADING COMPANY
1A, Hunt Street, London, W. 11
Great Britain

KUR GERIAUSIAI PAILSĖTI PER ATOSTOGAS?

Garsiaame CAPE COD OSTERVILLE Mass kurorte
prie atviro Atlanto Long Beach plažo pušų pavėsy,
gražioje lietuviškoje vasarvietės viloje

„AUDRONĖ“

87 East Bay Rd Osterville Cape Cod Mass.
Tel. GA 8-2748

- Ištainga vila, erdvūs kambariai
- Gražus privatus 2 akrų pušynas-parkas
- Šiltos Golfstromo srovės atviro jūros plažas vos 5 min. pėsčiom.
- Rami aplinkuma, daug vietos poilsiui ir žaidimams.
- Geras lietuviškas maistas ir malonus patarnavimas.

Lietuviai savininkai visus malonai kviečia atvykti.

Kreiptis: **Dr. Jansonas c-o villa „Audronė“**

87 East Bay Rd. Osterville, Cape Cod Mass
Tel. GA 8-2748

TREMTINIŲ NUSIVYLIMAS

Sunkus smūgis suduotas pabaltiečiams

V. Vokietijoje likę svetimiškai tremtiniai tikėdamiesi jų senatvės aprūpinimo pagerinimo, daug vilčių dėjo į Darbo bei Socialinės Tvarkos Ministerijos ruošą naują svetimų rentų įstatymą. Deja, Federalinės V. Vokietijos ministrų kabineto priimtas šio įstatymo projektas, persiustas jau parlamentui svarstyti, tų vilčių nepatvirtino. Tremtiniai vokiečiams projektas teikia daug lengvatų, bet jos netaikomos svetimšaliams, kurie ir toliau paliekami trečios rūšies žmonių padėtyje. Gana sunkus smūgis šį kartą suduotas specialiai pabaltiečiams.

Įstatymo projektas neprilygina Pabaltijų veikusių pensijų sistemų įstatyminiams rentiniam draudimui, ir to nuostato pasėkoje ištarnautas Lietuvoje laikas bei įnašai pensijų fondan, apskaičiuojant lietuvių tremtinio senatvės rentą, nebus imami dėmesin. Kadangi renta normaliai priklauso nuo dviejų pagrindinių veiksnių: apdraudimo laiko bei uždarbio, ar, tiksliau pasakius, mokėto socialinio įnašo dydžio, tai pabaltiečių rentos (prie vienodų kitų sąlygų) jau vien dėl tos priežasties bus žymiai mažesnės, negu pvz. lenkų, čekų, sovietų tremtinių rentos. Mat Lenkijos, Čekoslovakijos, Sovietų Sąjungos bei kitų kraštų senatvės bei socialinio aprūpinimo įstatymai pripažįstami atitinkamą Vokietijos įstatymams.

Įstatymo projektas numato, kad Federalinė V. Vokietijos vyriausybė, Federalinei Tarybai priitarant, tam tikrais atvejais gali pripažinti ir pensijų sistemas įstatyminiu rentiniu draudimu. Delsimas ar nenoras įstatymo tekste aiškiai pasisakyti pensijų

sistemų atžvilgiu, sukelia daug spėliojimų. Projektas buvo ruošiamas dvejus metus. Vokišką kruopštumą pažįstant, nekyla jokių abejonių, kad projektą ruošiant, ir dar anksčiau, visi Pabaltijo pensijų įstatymai buvo pagrindiniai išnagrinėti. Buvo pakankamai laiko nusistatyti ir dėl pensijų sistemų pripažinimo ar nepripažinimo. Tuo labiau, kad projektas pareikalavo ir visos eilės kitų principinių klausimų sprendimo.

Kuriam gi tikslui delsti ir

kenkti įstatymo aiškumui bei pilnumui. Sunku būtų prileisti, kad palikus pabaltiečių klausimą rezerve, žadama dar derėtis dėl jo išsprendimo. Bet su kuo gi derėtis? Tremtiniai jokių kompensatų nei Federalinei Vokietijos vyriausybei nei jos parlamentui pasiūlyti negali.

Nuo karo pabaigos prabėgo jau 14 metų. Jei ir dar toliau bus delsiama, jie išmirs Vokietijoje, nesulaukę senatvės rentų teisinio sutvarkymo. Bet argi šito norima atsiekti. Nesinorėtų taip pat manyti, kad klausimas yra esmėje jau išspręstas, o kalbamas nuostatas ištrauktas įstaty-

man vien kaip tuščia paguoda. Vienok, pabaltiečių tremtiniams Vokietijoje rūpi aiškiai žinoti, koks jų laukia likimas.

j.b.

Invazija...

(Atkelta iš 5 psl.)

Otway susidūrė su baisia dilema. Ar tą saujelę vyrų mesti į kautynes, kas beveik reiškė savižudybę, ar Mer-ville baterijos puolimą palikti laivynui ir aviacijai, turimas jėgas pataupant

vėlė sniems uždaviniais? Nusprendus pulti — kada puolimą pradėti? Iki tikslo buvo apie 2 km., o vokiečiai jau visur budi. Išėjus tuoj pat, neteksi pavėlavusiųjų pagalbos. Ilgai laukdamas, nespėsi pasiekti baterijos iki tos valandos, kada leisis sklandytuvai, kurie tuo atveju greičiausiai pateks į belaisvę. Tai buvo problema, kurią jis turėjo spręsti pats vienas, kad prasarimu nesumažinus dalinio pasitikėjimo savimi, kurį galėjo sugriauti ir mažiausia užuo-

mina apie tikrąją būklę. 02:45 val., atėjus paskutiniam sprendimo momentui, jis netyčia prasitarė:

"Ką aš, po velnių, turiu daryti, Wilsonai?"

"Tėra tik vienas kelias". atsakė tas. "Ir tamstai nėra reikalo apie jį klausinėti, sir".

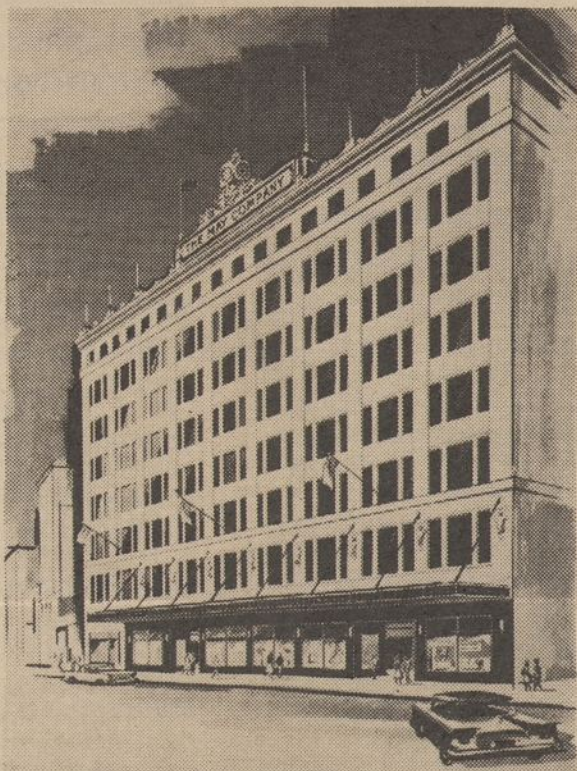
Otway nusišypsojo: "Žinau. Pašauk karininkus ir puskarininkius. Už penkių minučių išžygiuojame."

(Kitame numery: Paskutinė viltis dingsta).

the **MAY** company

Prasideda
šiandien
ketvirtadienį
abejose krautuvėse

9 30
A.M.

MILIJONO DOLERIU
PARDAVIMAS

SUTAUPYKITE NŪO 20% IKI 50% ANT BET KOKIŲ PREKIŲ...

* Rūbai jūsų šeimai

* Virtuvės įrengimai

* Namų ir daržo reikmenys

* Baltiniai ir ruošos reikmenys

* Lauko baldai

* Indai ir medžiagos

Ir dar daugiau neišvardinamų dalykų, tik dalimis jų originalios kainos!

Yra didelis pasirinkime - spalvose - dydžiuose - stiliuose dalykams kiekvienos rūšies ir išvaizdos.

Yra didelis kiekybėje ir kokybėje prekių išpardavime kiekviename aukšte abiejose karautuvėse - įskaitant abi Rūsio Krautuves.

Yra didelis sutaupymas - kiekvienoje prekėje kurią jūs pirsksite, nes visos kainos yra sezono žemiausios.

Yra didelis įvykis visam Clevelandui ir Northeast Ohio, nes jis nustatė didelio sutaupymo standartą metams Clevelande ir jo apylinkėse.

Iš anksto mėnesiais planuotas įvykis, kurio jūs visi laukėte ir The May Company jį jums duoda pačioje vasaros sezono pradžioje! Dabar, kada šeimos geriau supranta vertę, negu betkada anksčiau, čia yra šimtai ir šimtai nekasdieninių sutaupymų ant asmeninių, namų ir vasaros reikmenų - Pirkite dabar ir sutaupykite!

Visi rūšio skyriai dalyvauja šiame dideliame visos krautuvės įvykyje

KRAUTUVĖS VALANDOS KETVIRTADIENĮ -- Mieste 9:30 AM iki 9 PM -- On the Heights 9:30 AM iki 9:30 PM

IR TAIP
GYVENIME
BŪNA

VIENO Ohio valstybės ūkininko arklys laiptais užlipo ant antro aukšto, kur laikomas sukrautas šienas. Susidarė sunkumai arklių nukelti žemyn, nes arklys kartais lipa laiptais aukštyn, bet jokių būdų nelipa žemyn.

KANKAKEE miestelio gyventojai buvo nepatenkinti viešojo susisiekimo autobusais. Vieną rytą jų visai nebesulaukė. Šiuo reiškinio susidomėjo vietos bankas, kuris autobusų savininkui buvo paskolinęs \$ 17,000. Banko valdininkai, nuvykę į autobusų raštinę rado ją uždarytą. Autobusai ir savininkas kiek vėliau buvo atrasti Floridoje.

VIENAS Cincinnati miesto gyventojas paprašė atsiųsti Federalinės valdžios leidinį Nr. 15700 "Vadovėlis nelaiminguose atsitikimuose." Dviem savaitėm vėliau atėjo minimos knygtutės siuntta, kurioje buvo 15,700 kopijų.

AKRONE viena moteris nutarė, jog ji yra per daug girta vairuoti automobilį. Norėdama nuvažiuoti į šalutinę gatvę ir tenai palikti automobilį, susidūrė su policijos mašina. Abu policininkai sužeisti nugabenti į ligoninę, gi moteris visai sveika į kalėjimą. Apkaltinta jog važiavusi būdama girta, neturėjusi vairuotojo leidimo ir važiavusi klaidinga kelio puse.

TULSA miesto savivaldybė gavo čekį, kuris buvo išrašytas: "Išmokėti miesto savivaldybės vagims 13.50 dol. už vandenį." Kadangi miesto savivaldybė yra labai reikalinga pinigų, tai čekis buvo priimtas ir iškeistas.

VIENAS Akrono vyrukas turėjo liūdną šeštadienį. Žmona kreipėsi į policiją, prašydama vyrą areštuoti, nes šis ją sumušęs. Už 10 dol. užstatą buvo paleistas. Išėjęs iš kalėjimo, neberado savo automobilio, kurį buvo policija nusivėžus. Nuėjus atsiimti paaiškėjo, jog visa eilė pabaudų neužmokėta. Pagaliau už \$21 atgavo savo automobilį. Nuvykęs į teismą turėjo \$4, kurių nepakako ir teismo išlaidoms padengti. Teisėjas suspendavo 30 dienų kalėjimo pabaudą ir teismo išlaidas, kai žmona pareiškė, jog ji atsiimanti savo kaltinimus.

CLEVELAND IR APYLINKĖSE

* Architektas Arbas su žmona rašytoja Ale Rūta, praėjusį savaitgalį viešėjo Clevelande pas p. Kudokus.

* Aldona Šapokaitė iš Toronto "Tėviškės Žiburių" redaktoriaus prof. A. Šapokos dukrė, su sportininkais buvo atvykusi į Clevelandą. Čia aplankė pažįstamus ir apžiūrėjo Dirvos redakciją ir spaustuve.

* Dirvą aplankė prekybininkas Jurjonas, iš Chicagos.

* Sodo koncertą - pobūvį, baigdamas 19 darbo metus, liepos mėn. 25 d. savo namuose rengia Čiurlionio Ansamblis.

Paskutinis didesnis šio sezono koncertas, įvykęs Vilniaus Lietuvių Sąjungos St. Catherine's, Ont. skyriaus rengtose Joninėse, sutraukė virš 1000 entuziastingų klausytojų.

Jubiliejinis 20 darbo metus ansamblis pradės koncertais ankstyvą rudenį Chicagoje ir Lansing, Mich. Pastarąjį rengia Michigan State universitetas.

* Dalios Prikockytės ir Juliaus Staniškio sutuoktuvės įvyksta ši šeštadienį, liepos 11 d. 9:30 val. Naujosios parapijos bažnyčioje. Vaisės Čiurlionio Ansamblio namuose, Abu jaunieji yra veiklūs ateitininkų, studentų ir kitose lietuvių organizacijose, abu jau baigė aukštuosius mokslus.

* Lietuviai budžiai nuo liepos 1 d. stovyklauja P. J. Keršio sodyboje - Peninsula, Ohio. Stovyklai vadovauja inž. Al. Pautienis, komendantu yra A. Rutkauskas. Virtuvę veda ir šeimininkauja p. Paškorienė ir p. Kalvaitienė. Stovyklai labai daug talkina P. J. Keršis.

* Ši ketvirtadienį Cleveland Arena rengiamose imtynėse pagrindiniai dalyviai bus Ilio DiPaolo ir Fritz Von Erich.

Taip pat dalyvaus 5 kitos poros.

Greitas langų sutaisymas, pakeitimas, stiklų idėjimas ir kiti smulkesni darbai. Kreiptis: Frank James, 6902 Superior, EN 1-1965.

(53)

Dabar pats laikas taupyti!

Visi įnašai padaryti

Society

iki

July 14

per ateinantį ketvirtį gaus palūkanų

3% PER YEAR from July 1

Aplankykite bet kurią mūsų įstaigą

Society NATIONAL BANK OF CLEVELAND

Member Federal Deposit Insurance Corporation

Lietuvis filmų artistas

Robertas Jurgaitis - Harland

Nuo šio mėn. 15 d. Clevelande "Embassy" kino teatre bus rodoma Paramount gamybos filmas "As Young as We Are", kurioje vyriausią rolę atlieka lietuvis Robertas Jurgaitis.

Šis naujai kylantis filmų ir televizijos artistas yra sūnus Izabelės Simanavičiūtės ir Frank Jurgaičio, gyv. Chester, Pa.

Roberto tėvai yra gimę Amerikoje iš ankstyvesnės kartos ateivių. Jie lankėsi nepriklausomais laikais Lietuvoje ir yra susipratę lietuviai. Robertas yra gimtinaitis clevelandietės Jonės Karalienės.

Artistas Robertas Jurgaitis yra labai malonaus būdo rimtas jaunuolis. Yra vedęs ir turi du vaikučius.

Labai nenorėjo pakeisti savo pavardės, bet darbdavių pageidavimu turėjo tai padaryti.

C.K.

Išnomuojamas 3-jų miegamųjų vienos šeimos namas, esantis 684 E. 127 St., Cleveland. Gyvenamuose kambariuose yra kilimai ir užuolaidos. Gazo šildymas. Didelis sklypas ir garažas. Nuomininkas turi nusiplauti žolę. Nuoma - \$85 per mėn. Dėl apžiūrėjimo rašyti sav. A. Vaitkui, 2135-B Royal Dr., Santa Clara, Calif.

(53)

PARENGIMAI

CLEVELANDE

* Liepos 19 d. Neurių ūkyje gegužinė - piknikas.

* Rugpjūčio 2 d. Clevelando visi trys Balso skyriai rengia pikniką. Vieta bus paskelbta vėliau.

* Rugsėjo 5 d. Lake Shore Country Club patalpose Amerikos Lietuvių Sandara 16 (Clevelande) kuopos banketas. Pradžia 8 val. vakaro.

* Rugsėjo 12 d. Spaudos balius, rengiamas Dirvos, prie staliukų didžiojo Slovenian Auditorium salėje.

* Rugsėjo 19 d. D.L.K. Birutės Karių Šeimų Moterų D-ja ruošia 8 d. rugsėjo minėjimą - vakarą.

AKRONE

* Liepos 26 d. Amerikos Lietuvių Piliečių Klubu gegužinė Roma Park ant Rt. 18, į vakarus nuo Akrono.

CHICAGO

KERNAVĖS TUNTAS Į STOVYKLĄ

Kernavietės liepos 4 d. išvyko stovyklauti prie Pewaukee ežero. Ten praleis dvi savaites. Stovyklai vadovauja tunto vadovės su skautininke K. Plaušnaitiene.

Stovykloje liepos 11 d. vakare rengiamas laužas, o liepos 12 d. sekmadienį, švenčiama Kernavės diena. Kviečiami skaučių tėveliai ir bičiuliai tą savaitgalį pasisvečiuoti skaučių stovykloje.

Stovyklos adresas: "Pajautos Slėnio" stovykla, Lakeside Resort on Pewaukee Lake, c/o Mr. Bastis, Wisconsin.

Dirvą pasiūlyk savo kaimynui susipažinti ir paragink užsiprenumeruoti

TORONTO

KREIPIASI Į VISUOMENĖ PARAMOS

Ryšium su generalinio konsulo min. V. Gyllo laidotuviemis ir tinkamu velionio pagerbimu, susidaręs komitetas liepos 2 d. posėdyje išsirinko iš savo tarpo 9 asmenų prezidiumą šios sudėties: V. Meilus - pirmininkas, kun. P. Ažubalis - vicepirmininkas, Aug. Kuolas - vajeaus pirmininkas, A. Kiršonis - išdininkas, E. Jurkevičienė - sekretorius, St. Banelis, B. Buntinas, R. J. Simanavičius ir prof. A. Zubrys - prez. nariai.

Laidojimo išlaidų padengimu ir paminklo reikalu nutarta kreiptis į visuomenę ir organizacijas, kad šį užsimojimą kiekvienas paremtų nors ir mažute savo auka. Gražią pradžią padarė Toronto Savanorių S-ga ir šv. Jono Krikštytojo parapija, tam tikslui paskirdami po 50 dol.

LIETUVIŠKOS VESTUVĖS

Angelė Kuolaitė, šiemet sėkmingai baigusi odontologijos fakultetą, ir Sigita Kazlauskas susituokė liepos 4 d. Vestuvinių vaišių metu, kuriose dalyvavo daug artimųjų iš įvairių Kanados ir JAV vietovių, buvo pasakyta gražių kalbų su nuoširdžiais linkėjimais jaunųjų ateičiai.

Per kriukį traukiant

Nors matematikai sako, kad trumpiausias kelias - tiesus, bet istorija rodo, kad žmonija mėgsta toli nuklįsti dešinėn ar kairėn.

* Meilė, kaip gyvasidabris delne: paspausk - išslys iš rankų ir nebesugrįš.

* Pavergtoje Lietuvoje literatūros apysakų vieta, matyti užėmė raudonos pasakos.

* Amerikietis rašytojas Markas Tvenas mėgdavo sakyti, kad Dievas žmogų sukūręs paskutinę dieną - baigęs savo didingąją kūrybą, - todėl paskutinis kūrinys ir išėjęs toks silpnas, nes Kūrėjas jau buvo nuvargęs.

* Lietuvos prisikėlimui netikis yra panašus tokiam žmogui, kuris pastebėjęs, kad saulė nusileido, šaukia: "Ji nebeprisikels! Nebeamatysim jau jos daugiau!"

Atliktas Kriukis

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg. — Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: MAIN 1-1773

REZIDENCIJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausite pigią kainą. Taipgi gausit patarnavimą įvairiuose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgičio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

Mes kepame visokius pyragus, lietuvišką duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-Obelenis

6212 Superior Avenue Tel. EN 1-6525

Antroji mūsų krautuvė yra

1404 E. 66 Street Tel. EN 1-4551

Čia Jūs gausite įvairiausią vyną, alų ir geriausius mėsos produktus.

Kreipkitės į mus ir būsit patenkinti.

CleveChecks

SPECIAL BUDGET CHECKING ACCOUNTS

REGULAR CHECKING ACCOUNTS, TOO • USE THE ONE BEST FOR YOU!

The Cleveland Trust Company

65 CONVENIENT BANKING OFFICES

MEMBER FEDERAL DEPOSIT INSURANCE CORPORATION

VIRŠUJE: Iš įvykusių sportinių varžybų, Clevelandietė Karaliūtė grupiniam užbėgime pasiekia finalą. Dirvos nuotrauka.

Aukok BALFui!

on AUTO INSURANCE

Telefono pašaukimas Jums gali sutaupyti daug dolerių apsidraudžiant Amerikos vienoj didelėj draudimo įstagoj. Pašaukus jokio įsipareigojimo.

PAULINA MOZURAITIS-BENNET Insurance Agent 13706 Benwood Ave. Cleveland 5, Ohio

SK 1-2183

NATIONWIDE MUTUAL INSURANCE COMPANY HOME OFFICE • COLUMBUS, OHIO

NEURŲ PENKIŲ BROLIŲ IR PENKIŲ SESERŲ GEGUŽINĖ - PIKNIKAS

Įvyksta liepos 19 d., sekmadienį.

Pradžia 1 val.

Clevelandiečiams gerai žinomas Tadas Neura, iš Brunswick, Ohio, kviečia visus atvykti. Bus geras orkestras, vaisės ir dovanos.

Neuros piknikų vieta pertvarkyta ir padidinta. Visi smagiai praleisit laiką.

EAST CLEVELAND - EUCLID & SUPERIOR AVE.

SAVINGS EARN OPEN EVERY SATURDAY UNTIL NOON

4% SUPERIOR SAVINGS

ACCOUNTS INSURED TO \$10,000 HOME AND REMODELING LOANS

CORNER 68TH - SUPERIOR AVENUE

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai 35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue EN 1-1763

936 East 185 St. KE 1-7770

DIDZIAUSIA, PATIKIMIAUSIA, SU 25 METŲ PRAKTIKA, APMUITINTŲ SIUNTINIŲ Į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ IR VISUS RUSIJOS KRAŠTUS, PERSIUNTIMO ĮSTAIGA.

SU INTURISTO LEIDIMU

GLOBE PARCEL SERVICE Inc.

Siuntiniai pilnai apdrausti, gavėjas nieko neturi primokėti.

Siuntėjai įsitikino, kad per GLOBE PARCEL SERVICE INC. siunčiami siuntiniai, greičiausiai, tvarkingiausiai pasiekia adresatą. Prašykite, prisiųsime katalogus su pilna informacija, drabužių bei apvalynės dydžių Nr., iš rusiškų į amerikietiškus. Ir kainoraščius, kiek už kurį daiktą reikia mokėti muto.

Siuntėjų patogumui įstaigoje turime gerų vilninių ir rajoninių medžiagų, odų, batukų, vilninių skarų, skarelių, skustuvų, plaukams kirpti mašinėlių, stiklui deimanto rėtukų, lovatiesių ir t.t. Garantuojame, kad niekur kitur, už tokias žemas kainas, šių prekių negalėsite nupirkti. Šios prekės parduodamos tik siuntėjams.

Šios įstaigos tarnautojai lietuviai.

Darbo valandos: Kasdien nuo 9:30 - 6.

Trečiadieniais 9:30 - 8. Šeštadieniai 9 - 3.

ADRESAS:

GLOBE PARCEL SERVICE INC.

1313 Addison Rd.

Corner Superior Ave. & E. 71 St.

Tel. UTah 1-0806 & UTah 1-0807

SIUNTINIAI SIUNČIAMIS TIESIOG IŠ CLEVELANDO.

DIRVA

THE FIELD

Kas ir kur?

* Dirvos redaktoriai - Balys Gaidžiūnas ir Vytautas Gedgaudas ateinantį sekmadienį dalyvaus Pittsburghe ruošiamoj lietuvių dienoj. Esant palankioms sąlygoms nori padaryti fotografinių ir filminių nuotraukų ir užmegsti su tenyščiais lietuvišiais artimesnius ryšius.

* Los Angeles sporto klubas Banga liepos 11 d. rengia pirmą lietuvių sporto šventę Californijoje. Taip pat Bangos klubo sportininkas Gintautas Vitkus, su krepšinio rinktine, kaip vienas iš palydovų, išvyko į Pietų Amerikos kraštus.

* Juozas Ambraziejus, vyresniosios kartos aktyvus veikėjas iš Brooklyno, mirė birželio 25 d. Buvo sulaukęs 83 m. ir daugelio buvo vadinamas Dėde Ambraziejum.

* Neo-Lithuania korporacijos stovykla bus nuo rugpjūčio 29 iki rugsėjo 7 d. Christiana Lodge vasarvietėje. Apie stovyklą plačiau bus Neo-Lithuania skyriuje.

* Generolui T. Daukantui, gyvenančiam Argentinoje, rugsėjo mėn. sueina 75 m. amžiaus. Jo suakakčiai paminėti sudarytas komitetas. Minėjimas įvyks rugsėjo mėn.

* Argentinos lietuviai minėdami baisių birželio trenirų įvykius, Buenos Aires miesto centre, prie San Martin paminklo, padėjo gėlių vainiką. Buvo ir kitokios iškilnės: pranešimas per radiją, pamaldos, susirinkimas.

* Naujojoje Zelandijoje nors ir negausu lietuvių, bet jie "Lituanus" žurnalui paremti surinko 29 svarus. Vajų vykdė stud. G. Procuta.

* Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Bostono skyrius (pirm. J. Vaičiaitis ir sekret. V. Vakauzas) pasiumė gražių sveikinimų naujam Vilties Draugijos pirmininkui Dr. J. Bartkui ir visiems valdybos nariams.

* Laikraštininkė Salomėja Narkeliūnaitė, šiuo metu besilankanti Vokietijoje, Dirvai atsiuntė sveikinimus iš Berlyno.

Padėka

Neatsargiam vairuotojui mane sužeidus, daugelis laiškais pareiškė man užuojautą ir linkėjimus greit pasveikti.

Negalėdamas kiekvienam atskiru laišku padėkoti, nuoširdžiai dėkoju visiems nelaimės atveju mane prisiminusiems.

Juozas Kapočius, L.E. Leidėjas

APAČIOJE: Liepos 4 ir 5 d. Chicagoje buvo susirinkusi lietuvių Bendruomenės Taryba, kurios posėdžius apsilankė vysk. V. Brizgys ir Lietuvos atstovas Washington J. Kajeckas. Posėdžiams pirmininkavo J. Šlepetys. Nuotraukoje dalis tarybos narių posėdžio metu. Iš kairės: Dr. A. Nasvytis, J. J. Bačiūnas, V. Adamkavičius, S. Barzdukas, V. Mariūnas, Dr. P. Kisieliūsis, Inž. V. Dilys, V. Mačys.

Dirvos nuotrauka.

ALTS-gos Centro Valdyba pasiskirstė darba

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Centro Valdybos nariai, išrinkti Detrote buvusiam Seime dvejimms metams, pirmajame posėdyje pasiskirstė pareigomis ir darbo sritimis. Kiekvienai darbo sričiai atitinkamas Centro Valdybos narys sudarys komisiją ir jai pirmininkaus. Darbo padalos principas Sąjungos centre buvo įvestas prieš 2 metus. Jis pasilieka ir ateičiai, nes praktika parodė, kad jis buvęs gana naudingas.

Krepšininkai išvyko

Lietuvių krepšinio rinktinė iš Chicago į Pietų Amerikos valstybes išvyko liepos 8 d. Northwest Airlines lėktuvu. Sustos Miami ir iš čia per Panamą į Medellin, Kolumbiją. Liepos 11 d. jie rungsis su Antiokijos Departamento rinktine. Kitos rungtynės bus Bogotoje prieš miesto rinktinę.

Kolumbijos Krepšinio Sąjunga pagelidauja trečių rungtynių Cally mieste. Dėl jų kol kas nesusitarė, nes tai priklausys nuo vietos sąlygų.

Iš Kolumbijos mūsų krepšininkai per Lima, Peru, vyks į Buenos Aires, Argentinoje. O apie tolimesnes išvykas pranešime vėliau.

Išvykstant Chicago miesto mayoras R. Daley įteikė oficialius raštus, adresuotus visų valstybių vyriausybėms. Raštuose iškeliami lietuvių rinktinės good will ambasadorystė ir kviečiama dalyvauti Pan American žaidynėse Chicagoje.

Iš Pietų Amerikos kraštų atėjusios žinios sako, kad mūsų krepšininkų kelionė labai plačiai išgarsinta spaudos ir radijo. Visur pabrėžiama Lietuvos okupacija, lietuvių krepšininkų laimėjimai ir kt.

Išvykdamieji krepšininkai, nesurinkę reikalingos sumos, turėjo užsitraukti \$2000 paskolą. Reikia tikėti, kad lietuviškoji visuomenė jų žygi atsimins ir tą būtiną sumą dar sudės.

DIRVAI AUKOJO

Pratęsiant prenumeratą Dirvą aukomis parėmė:

Kamantas V., Cleveland	\$1.
Geršventas A., Chicago	2.
Besperaitis V., Cleveland	2.
Vaitaitis V., Brooklyn	1.
Vaitaitis A., Denver	2.
Vidmantas St., Melrose Prk.	2.
Vaičiaitis S., So. Boston	2.
Alksnins V., Maspeth	2.
Petkus V., Cleveland	2.
Kašuba A., Chicago	2.
Jočionis M., Cleveland	2.
Šukys P., Cleveland	2.
Smagrauskas A., Dearborn	2.
Janukaitis M., Detroit	2.
Pažėra S., Detroit	2.
Daškevičius O., Chicago	2.
Petrauskas V., Chicago	2.
Žitraitis T. Dr., Oxford	2.

Ačiū visiems už atsiųstas aukas.

Valdyba, kurioje yra tik vienas naujas žmogus (A. Rudokas) pareigomis ir darbo sritimis pasiskirstė taip: Inž. Eugenijus Bartkus - Sąjungos pirmininkas (toms pareigoms išrinktas Seimo), inž. Jonas Jurkūnas - I vicepirmininkas (organizacinė komisija), Dr. Jonas Paplėnas - II vicepirmininkas (spaudos-informacijos komisija), Teodoras Blinstrubas - sekretorius (visuomeninių reikalų komisija), Dr. Antanas Rudokas - išdininkas (finansų komisija).

Posėdyje Vilties Draugijos pirmininkas Dr. Juozas Bartkus painformavo apie Vilties projektus ir išklauė Centro Valdybos narių nuomonių dėl ateities veiklos.

Aptarta eilė aktualių kitų reikalų.

Posėdyje dalyvavo Sąjungos Tarubos prezidiumo narys Dr. Steponas Biežis.

DETROIT

Detroitiečiai lietuviai turėjo gražios progos pasirodyti Laisvės šventėje, kurią organizavo miesto administracija.

Lietuvių tautodailės parodėlę, kuri Rožių Darže tęsėsi 4 dienas, aplankė daug tūkstančių amerikiečių. Ypatingą dėmesį joje atkreipė spalvingieji p. Jasiūno audiniai, p. Veselkos drožiniai, gintaras ir kt. dalykai. Parodėlės organizatorius ir vedėjas buvo P. Jasiūnas, talkininkaujamas Vl. Paužos. Pirmąją dieną parodėlėje budėjo Šulcaitė ir Naruševičiūtė, o paskutinąją - Polteraitytė ir Čenkaitė.

Liepos 1 d. mūsų šilainė gražiai pašoko Kepurinė ir Malūnų. Tūkstančiai žiūrovų labai žavėjos Malūnų.

Liepos 4 d. dalyvavome paradede, kuris tęsėsi 3 valandas. Pasirodymas buvo gana įspūdingas. Priekyje didelis plakatas "Lithuanians", lietuviškoji trispalvė tarp JAV ir Kanados vėliavų, tautiniai rūbais pasipuošusių lietuvių gretos, skautai ir skautės. Toliau pavergtos lietuvių gyvas pavelskias - Lithuania is not Free vežimas ir gale - tautinėmis juostelėmis pasipuošusių lietuvių gretos, nusitęsiančios per didelį miesto kvartalą.

LB apylinkės valdyba savo posėdyje nutarė kvieisti Detroito lietuviškąją visuomenę, kad ji paremtų S. Zobarsko paruoštos knygos "Outstanding Lithuanian Stories" išleidimą, padėdama greičiau surinkti reikiamą prenumeratorių skaičių. Ši knyga supažindins kitataučius su mūsų autoriais, o taip pat su Lietuva ir jos žmonėmis. Detroitiečiai turėtų nedelsdami šią knygą užsakyti, pasiunčiant 5 dol. šiuo adresu: S. Zobarskas, 85-37 88 St., Woodhaven 21, N.Y.

LB organizuojamoje gegužinėje, kuri įvyks rugpjūčio 23 d., numatyta loterija, kuriai fantus renka mūsų didžiosios talkininkės: E. Bulotienė, Kaunelienė, Laurinavičienė, Mingėlienė ir Musteikienė. Joms talkininkauja inž. Svilas ir Alb. Misiūnas.

A. Musteikis

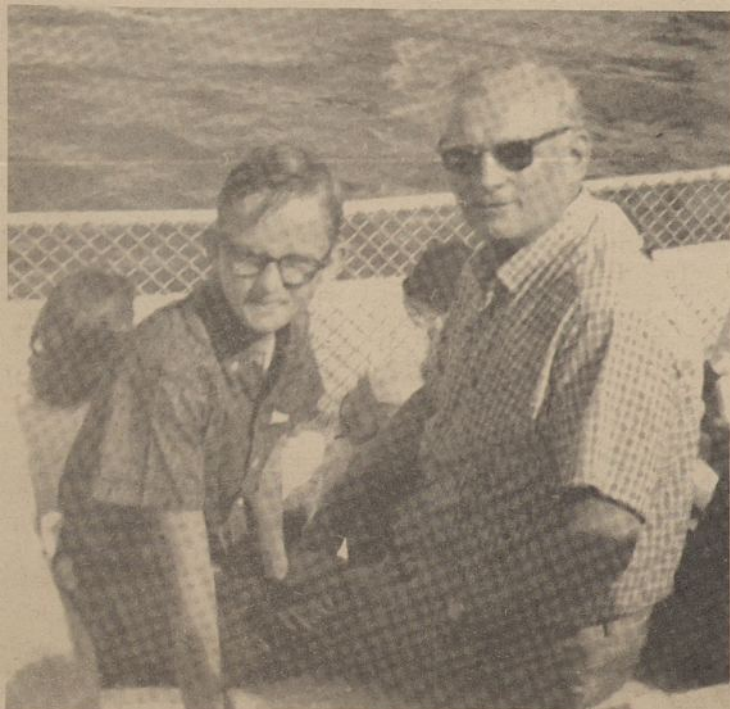

Pittsburghie ir apylinkėse yra daug gražių lietuvių. Štai būrys, dalyvavęs praėjusiais metais gražuolės rinkimuose. Tada laimėjo lietuvaite, atžymėta 9 numeriu. Ir šiais metais, liepos 12, per Vaizbos Buto pikniką bus nauji gražuolės rinkimai.

PITTSBURGHAS - SENA LIETUVIŲ KOLONIJA

Pittsburgho lietuvių organizacijos ir jų veikėjai.

Šį sekmadienį, liepos 12 d., Lietuvių Ūkyje įvyks didžiausias ir jaukiausias lietuvių piknikas

Pittsburgho Vaizbos Buto pirmininkas Aleksandras Savolskis su savo sūniumi.

Pittsburghas yra sena lietuvių kolonija. Mieste ir plačioje apylinkėje skaitoma, jog lietuvių yra apie 30 tūkstančių. Pačiam mieste turim tris lietuvių parapijas. Trys iš jų turi liaudies mokyklas, viena High-school.

Netoli už miesto yra pasižymėjusi lietuvių šv. Pranciškaus Akademija, kurios studentės yra visiems žinomos, kaip liet. tautinių šokių išpildytojos lietuvių ir svetimausių parengimuose. Už miesto (plačioje apylinkėje) dar yra šios liet. parapijos: Homestead, Braddock, Vendergriff, Bridgeville, Donora ir Benthville, Pa. Ilgą laiką čia buvo lietuvių tautinė parapija. Nuo senų laikų čia randasi ir lietuvių tautinės kapinės.

Kiekvienoje miesto dalyje yra įrengtos ir puikiai išsilaiko lietuvių organizacijų klubai su didelėmis salėmis. Be parapijinių salių šiose miesto dalyse turime klubus ir sales: Lietuvių Pilių salė (viena iš didžiausių) South Side miesto dalyje, North Side yra Lietuvos Sūnų Klubas ir puiki salė; Soho-Oakland dalyje yra Lietuvių Mokslo Draugija su knygynu ir dviem salėmis. Už miesto ribų turime klubus ir sales šiuose miesteliuose: Duquesne, Braddock, Homestead, McKees Rocks ir E. Vandergriff, Pa.

P. Dargis, SLA prezidentas, Pittsburgho Vaizbos Buto sekretorius ir lietuvių radijo valandėlės vedėjas.

Šiandieną Vaizbos Bute 90 nuošimčių narių yra čia gimę lietuviai, tačiau savo susirinkimus veda lietuvių kalba. Savo banketuose, kurie yra skaitlingiausi ir gražiausi, vyksta geriausiose viešbučiuose, visada iškeliama mūsų tautos kova dėl Nepriklausomos Lietuvos. Piknikai sutraukia keletą tūkstančių lietuvių.

Lietuvių Vaizbos Buto pastangomis prieš 25-ius metus buvo įkurtas Lietuvių Ūkis - Lithuanian Country Club su 100 akų žemės. Pačiame ūkyje turime gražius mūrinius pastatus su dviem salėmis. Tuo ūkiu tikrai gali pasididžiuoti lietuviai ne tik savijų, bet ir svetimačių tarpe.

Šiandieną ūkio vertė skaitoma virš 150 tūkstančių dolerių.

Kalbant apie Lietuvių Vaizbos Butą, norisi priminti, kad jos prezidentu yra vienas iš turtingiausių lietuvių ir stambių biznierių, čia gimęs Aleksandras Savolskis, kuris yra didelis lietuvis patriotas. Jis yra savininkas penkių didžiulių "Super Markets". Vicepirmininku yra Michael Norbutas, stambus pramonininkas. Sekretorium yra S.L.A. Centro prezidentas Povilas Dargis. Išdininku yra kapitonas Edwardas Kęstutis Slavin-Slavinskas. Drauge jis yra ir Liet. Ūkio prezidentas. Jo dėdė yra visiems lietuviams gerai žinomas J. Bielskis - Lietuvos Respublikos garbės konsulas Los Angeles, Californijoje. Finansų sekretorium yra aukštinis ir sidabrinis išdirbinių prekybininkas Vincas Kraužlys. Direktoriai: Dr. A. Kassel - Kasuilionis, Povilas Yutz - Juzevičius - stambus biznierius, ištisos eilės maisto krautuvių savininkas, Jonas Gedris ir jo sūnus - savininkai stambaus fabriko "Casket Manufacturing Company". Reikia čia priminti jog Giedrio brolis Lietuvoje buvo žinomas kaip generolas Giedraitis. Direktorių tarpe yra Jonas Grebliūnas - ilgus metus buvęs biznyje ir daug metų vadovavo vietiniam L.R.K. Federacijos skyriui, daug metų buvo Liet. Ūkio pirmininku. Daug dirba, kaip direktoriai šie biznieriai: J. Miller, S. Martin - Martinionis, J. Nauyokas ir iš naujai atvykusių inžinierių Vytautas Mažeika.

Pittsburghie ir plačioje apylinkėje yra apie 20 Susivienijimo Lietuvių Amerikoje kuopų, kurios sudaro SLA 3-čią apskritį; SLA apskritiui vadovauja S. Bakanas, J. Virbickas, Brazauskienė - Mičiulienė, Bronė Pivaronienė, Gertrūda Dargienė ir Jurgis Žilinskas. Čia nuo senai gyvuoja Sandaros kuopos, kuriose darbu ir vadovybe pasireiškia: B. Pivaronienė, P. Dargis, G. Dargienė, Virbickas, P. Marmokas ir A. Brazauskienė.

Pittsburghie per paskutinius 28 metus turime lietuvių radijo programą, kurią veda Povilas Dargis. Programa girdima iš radijo stoties WPIT, kiekvieną sekmadienį nuo 12:30 iki 1:00 val. po pietų. Ją gali girdėti netik Pittsburghie ir Vakarinėje Pensylvanijoje, bet ir Ohio ir West Virginijoje gyvenantieji.

Prieš kelius metus įsikūrė Liet. Rymo Katalikų programa, kurią tvarko vietinė Vyčių kuopa; jos vedėju yra Vincas Kolličius. Programa duodama iš radijo stoties WLOA, Braddock, Pa., nuo 1:30 iki 2 v. po pietų.

Visos lietuvių organizacijos sudaro Pittsburgho Amerikos Lietuvių Tarybos skyrių, kuriam vadovauja Jonas Grebliūnas, J. Virbickas ir Stasys Bakanas. Pittsburgho lietuviai gali didžiuotis savo įrengtu Lietuvių Kambariu Pittsburgho Universitete.

Senas Pittsburghietis

